

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТЕХНОЛОГІЙ

ННІ/факультет	Навчально-науковий інститут економіки та бізнес-освіти
Кафедра	міжнародних відносин
Спеціальність	291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії
Форма навчання	денна

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

Ващенко Олександра Сергійовича

(прізвище, ім'я, по батькові здобувача)

на тему

Медіа та комунікація безпеки: роль журналістики в умовах військових конфліктів (на прикладі міжнародних медіакейсів)

(повна назва теми)

за матеріалами

(повна назва бази дослідження)

науковий керівник

к.е.н., доцент

(наук. ступінь, вчене звання)

(підпис)

Єгорова І.Г.

(прізвище, ініціали)

Робота допущена до захисту в ЕК

Протокол засідання кафедри

від «08» червня 2026р. № 12

Завідувач кафедри

(підпис)

д.е.н., доцент

І. МАКСИМОВА

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТЕХНОЛОГІЙ**

ННІ/факультет	Навчально-науковий інститут економіки та бізнес-освіти
Кафедра	міжнародних відносин
Спеціальність	291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії
Форма навчання	денна

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Завідувач
кафедри

(підпис)

І. МАКСИМОВА

(Ініціал, ПРІЗВИЩЕ)

«23» червня 2026 року

**ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ БАКАЛАВРСЬКУ РОБОТУ
Ващенко Олександра Сергійовича**

1. Тема роботи **Медіа та комунікація безпеки: роль журналістики в умовах військових конфліктів (на прикладі міжнародних медіакейсів)**

Керівник роботи Сгорова Ірина Геннадіївна, к.е.н., доцент

затверджено наказом закладу вищої освіти від «06» квітня 2026 р. № 233-ст

2. Строк подання здобувачем роботи до «23» червня 2026 р.

3. Зміст кваліфікаційної бакалаврської роботи, об'єкт, предмет та мета дослідження:

Розділ 1. Теоретичні засади медіа та комунікації безпеки в умовах військових конфліктів

Розділ 2. Аналіз ролі журналістики та медіа в умовах збройних конфліктів (міжнародні медіакейси)

Розділ 3. Формування стратегії медіакомунікацій у сфері безпеки країн

Об'єкт дослідження: медіа та комунікація безпеки в умовах сучасних військових конфліктів.

Предмет дослідження: роль журналістики у формуванні безпекових наративів, висвітленні військових конфліктів та забезпеченні ефективної медіакомунікації в умовах інформаційного протистояння.

Мета кваліфікаційної бакалаврської роботи: визначити роль журналістики в системі медіа та комунікацій безпеки під час військових конфліктів, виявити особливості та специфіку висвітлення бойових дій у міжнародних медіа, провести аналіз механізмів впливу медіатекстів на громадську думку, оцінити роль медіакомунікацій для забезпечення інформаційної та міжнародної безпеки.

5. Дата видачі завдання «06» квітня 2026 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної бакалаврської роботи	Строк виконання етапів роботи	Відмітка керівника про виконання етапів (дата, підпис)
1	Підготовка розділу 1	24.04.2026 р.	24.04.2026 р.
2	Підготовка розділу 2	11.05.2026 р.	11.05.2026 р.
3	Підготовка розділу 3	01.06.2026 р.	01.06.2026 р.
4	Перевірка кваліфікаційної бакалаврської роботи на наявність ознак академічного плагіату за допомогою програми StrikePlagiarism	до 08.06.2026 р.	08.06.2026 р.
5	Отримання відгуку від наукового керівника	до 19.06.2026 р.	19.06.2026 р.
6	Подання кваліфікаційної роботи на перегляд завідувачу кафедри	до 22.06.2026 р.	22.06.2026 р.
7	Реєстрація завершеної кваліфікаційної роботи	23.06.2026 р.	Реєстраційний № 2 «23» червня 2026 р.
8	Попередній захист кваліфікаційної роботи на кафедрі	23.06.2026 р.	23.06.2026 р.
9	Підготовка до захисту в ЕК	до 24.06.2026 р.	до 24.06.2026 р.

Завдання підготував науковий керівник

(підпис)

І. ЄГОРОВА

(Ініціал, ПРИЗВИЩЕ)

Завдання одержав

(підпис)

О. ВАЩЕНКО

(Ініціал, ПРИЗВИЩЕ)

АНОТАЦІЯ

Ващенко О.С. Медіа та комунікація безпеки: роль журналістики в умовах військових конфліктів (на прикладі міжнародних медіакейсів). Рукопис. Кваліфікаційна бакалаврська робота за спеціальністю 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії. Кривий Ріг, 2026.

64 с., 8 таблиць, 4 рис., 93 літ. джерела.

У кваліфікаційній бакалаврській роботі комплексно розглянуто медіа та комунікацію безпеки, визначено відмінності між поняттями “комунікація безпеки” та “безпекова журналістика”. Розглянуто концепції медіа, принципи та обов’язки у роботі журналіста, механізми впливу медіатекстів на формування громадської думки. Здійснено аналіз проблем діяльності медіа під час війни. Проаналізовано та висвітлено труднощі роботи журналістів, проблематику поширення соціальних мереж, які несуть за собою фейки, дезінформацію, пропаганду. Надано характеристику провідних медіа у зонах бойових дій. Представлено кейси міжнародних конфліктів та роботи медіа у них. Оцінено стратегії безпекової комунікації держав. Виявлено вплив цифрових технологій і соціальних мереж на висвітлення військових конфліктів. Запропоновано стратегію оптимізації безпекової медіакомунікації та проаналізовані механізми протидії дезінформації. Основними методами, що дозволили Досягнення результатів та виконання поставлених у роботі завдань забезпечено застосуванням таких методів, як аналіз, контент-аналіз, порівняння, стратегічне мислення.

Ключові слова: роль журналістики в умовах військових конфліктів, медіа, комунікація безпеки, безпекова журналістика, робота медіа, журналіст, висвітлення бойових дій, механізми впливу, міжнародні медіа, виклики, цензура, фейк, пропаганда, дезінформація, вплив соціальних мереж.

ЗМІСТ

	стор.
ВСТУП	7
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ МЕДІА ТА КОМУНІКАЦІЇ БЕЗПЕКИ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВИХ КОНФЛІКТІВ	10
1.1. Поняття медіа та комунікації безпеки в системі міжнародних відносин	10
1.2. Концепція висвітлення бойових дій: функції та інструменти	13
1.3. Безпекова журналістика в умовах інформаційного протиборства: принципи, стандарти та етика	16
1.4. Механізми впливу медіатекстів на формування громадської думки під час інформаційних війн	18
Висновки до розділу 1	20
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ РОЛІ ЖУРНАЛІСТИКИ ТА МЕДІА В УМОВАХ ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ (МІЖНАРОДНІ МЕДІАКЕЙСИ)	23
2.1. Характеристика провідних міжнародних медіа в зонах бойових дій	23
2.2. Особливості висвітлення військових конфліктів у провідних міжнародних медіа (на прикладі міжнародних медіакейсів)	26
2.3. Аналіз впливу журналістики через безпекові наративи на міжнародну аудиторію та політичні рішення	30
2.4. Проблеми та сучасні виклики медіадіяльності в умовах військових конфліктів	32
Висновки до розділу 2	33
РОЗДІЛ 3. ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ МЕДІАКОМУНІКАЦІЙ У СФЕРІ БЕЗПЕКИ КРАЇН	37
3.1. Розроблення стратегії оптимізації безпекової медіакомунікації в умовах воєнного протистояння	37

3.2. Вплив цифрових технологій і соціальних медіа на висвітлення подій військового конфлікту	40
3.3. Заходи щодо протидії дезінформації в умовах війни та їх результативність для сфери міжнародних комунікацій	47
Висновки до розділу 3	49
ВИСНОВКИ	51
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	55

ВСТУП

Актуальність теми кваліфікаційної бакалаврської роботи обумовлена швидким поширенням інформації, все через приріст цифрових медіа, соціальних мереж. В свою чергу вони підвищують рівень дезінформації, маніпуляції та інформаційного впливу. Ключовим чинником виступає забезпечення національної та міжнародної безпеки. В умовах воєнних конфліктів медіа виступають головним інструментом для формування громадської думки, впливу на масову свідомість та протидії дезінформації, забезпечення медіаграмотності й медіастійкості суспільства. Окремі аспекти про роль медіа у формуванні громадської думки та соціальних установок висвітлені у Кодексі етики українського журналіста та дослідженнях із теорії масових комунікацій. Особливої уваги потребує діяльність медіа та журналістів, котрі не дивлячись на ризики та обмеження свободи слова та вимог безпеки, функціонують. У сучасному світі інформація є головним потужним інструментом. Один вдало поданий репортаж може змінити хід міжнародних перемовин набагато швидше, а ніж дипломатичні. Внаслідок жвавого розвитку інформаційних технологій, зростання активного впливу соціальних мереж, а також нових інформаційних загроз виникає потреба у подальшому комплексному аналізі журналістики в умовах військових конфліктів.

Об'єктом дослідження є журналістика та медіа у системі міжнародної безпеки під час військових конфліктів.

Предметом дослідження є методи та стандарти за якими журналісти висвітлюють бойові дії, що в свою чергу дозволяє медіа формувати світову громадську думку.

Метою кваліфікаційної бакалаврської роботи є визначення ролі журналістики в системі медіа та комунікацій безпеки під час військових конфліктів, виявлення особливостей та специфіки висвітлення бойових дій у міжнародних медіа, проведення аналізу механізмів впливу медіатекстів на

громадську думку та оцінка ролі медіакомунікацій для забезпечення інформаційної та міжнародної безпеки.

На розкриття поставленої мети спрямовано вирішення таких **завдань**:

- розкрити поняття медіа та комунікації безпеки в системі міжнародних відносин;
- відобразити концепцію висвітлення бойових дій;
- визначити принципи, стандарти та етику безпекової журналістики в умовах інформаційного протиборства;
- з'ясувати механізми впливу медіатекстів на формування громадської думки під час інформаційних війн;
- дати характеристику провідних міжнародних медіа в зонах бойових дій;
- встановити особливості висвітлення військових конфліктів у провідних міжнародних медіа (на прикладі міжнародних медіакейсів);
- проаналізувати вплив журналістики через безпекові наративи на міжнародну аудиторію та політичні рішення;
- виявити проблеми та сучасні виклики медіадіяльності в умовах військових конфліктів;
- розробити стратегію оптимізації безпекової медіакомунікації в умовах воєнного протистояння;
- визначити характер та рівень впливу цифрових технологій і соціальних медіа на висвітлення подій військового конфлікту;
- запропонувати заходи щодо протидії дезінформації в умовах війни та їх результативність для сфери міжнародних комунікацій.

Методи дослідження. В роботі використано комплекс методів, до яких входять: системний аналіз вивчення безпекової комунікації як цілісного явища, кейс-стаді задля більш глибокого аналізу окремих медіа подій в зонах конфлікту, контент-аналіз для проявлення ключових наративів у матеріалах міжнародних медіа і порівняльний метод для аналізу різних концепцій та комунікаційних стратегій.

Науковою новизною є визначення можливостей подолання суперечностей між традиційними стандартами журналіста для висвітлення конфліктів та новими викликами інформаційного протистояння. В свою чергу це обумовлює створення актуальних підходів до підтвердження та захищеності інформації.

Практична цінність отриманих результатів полягає у тому, що розроблені пропозиції та концепція можуть бути використані у професійній діяльності міжнародних журналістів та експертів задля боротьби з дезінформацією.

Інформаційною базою дослідження слугували документи, аналітичні матеріали, медіа матеріали, котрі допомогли розібратися у темі роботи медіа під час воєнних сутичок. Українські закони та правила за якими працюють медіа під час війни (Наказ Головнокомандувача №73, який регулює роботу журналістів у зонах бойових дій). Офіційні звіти Центру протидії дезінформації, при РНБО. Для оцінки міжнародної ситуації використовувалися дослідження безпекових структур НАТО та EUvsDisinfo. Використовувалася аналітика використання для розуміння які медіа в якості новинних ресурсів використовуються сьогодні, з якими проблемами стикаються медіа та громадяни країн, як країни можуть використовувати журналістику в своїх цілях. Взагалі проблематику роботи у зонах бойових дій, які є складнощі чи специфіка присутні. Було проаналізовано роботи В. Горбуліна, В. Ліпкана та багато інших, також був проведений аналіз офіційних сторінок міжнародних медіа.

Апробація кваліфікаційної роботи. Основні результати дослідження представлені на II Всеукраїнській науково-практичній конференції “Студентська науково-практична конференція: ” Журналістика XXI століття: виклики та перспективи”, секція “Інформаційна політика у міжнародному просторі” з публікацією тез доповіді “Теоретичні засади медіа та комунікації безпеки в умовах військових конфліктів”. Київ, 2026.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ МЕДІА ТА БЕЗПЕКОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ В УМОВАХ МІЖНАРОДНИХ КОНФЛІКТІВ

1.1. Поняття медіа та комунікації безпеки в системі міжнародних відносин

Сам термін «медіа» походить від латинських слів «media», «medium». В суспільстві це поняття поширилося в ХХ ст. та використовувалося для охарактеризування мас культури. Його започаткував теоретик та публіцист Г. М. МакЛюєн. В ході аналізу комунікаційних каналів він вперше вжив цей досліджуючи термін. Характерною рисою якого є новітні засоби масової інформації. Найчастіше, сьогодні «медіа» не характеризується щодо ЗМІ, а саме до нових інформаційних технологій. [16]

Відповідно до статей 1 та 13 Закону України «Про медіа» виокремлюється три основні підвиди медіа:

Друковані (окрім видань державних органів стосовно інформування населення), аудіовізуальні (тобто телебачення, радіо, тощо) та онлайн медіа (медіа, що регулярно публікують інформацію у в електронному форматі через мережу Інтернет).[10]

Що ж таке комунікація безпеки в міжнародних відносинах – це цілеспрямований обмін інформацією для запобігання загрозам і забезпечення стабільності, особливо в умовах інформаційних війн, де медіа активно використовуються як засіб впливу. [7]

Медіа наразі не просто канал передачі інформації, а повноцінний інструмент для впливу на соціальні процеси. Медіа доцільно розуміти як сукупність засобів комунікації, через які створюється поширення та сприйняття потрібної інформації.

Існують також специфічні ознаки електронних ЗМІ до яких належать цифровий формат (тобто різноманітні тексти, аудіо та відео) та використання вебсайтів чи інших платформ як основний канал розповсюдження інформації.

Дивлячись на електронні медіа, то на відміну від традиційних вони можуть поєднуватися кількома форматами одночасно (тобто радіо та телебаченням).

Через медіа держави можуть просувати:

- Власні національні інтереси країни;
- Впливати на громадську думку;
- Зміцнювати співтовариство та міжнародну довіру з іншими країнами чи партнерами.

Медіа і комунікація безпеки є головними елементами сучасної системи міжнародних відносин. Вони виступають важливим елементом для захисту національних інтересів країни та міжнародної безпеки ну і впливають на сприйняття світом.

Складовими комунікації безпеки виступають:

- боротьба з дезінформацією;
- захист інформаційного простору та кіберзахист;
- кризові комунікації під час війн чи надзвичайних ситуацій;
- стратегічні комунікації держав.

Для медіа в системі міжнародних відносин важливим аспектом канали для споживання новинного матеріалу. Через зростання цифрових та соціальних каналів підвищує ризики фейків, дезінформації та маніпуляцій. Тому моніторинг каналів для споживання новин та розвиток медіаграмотності є головним елементом для комунікації безпеки.

Статистичну інформацію щодо каналів споживання новинного контенту в Україні у 2024-2025 рр. наведено на рис. 1.1.

Канали споживання новинного контенту (у динаміці)

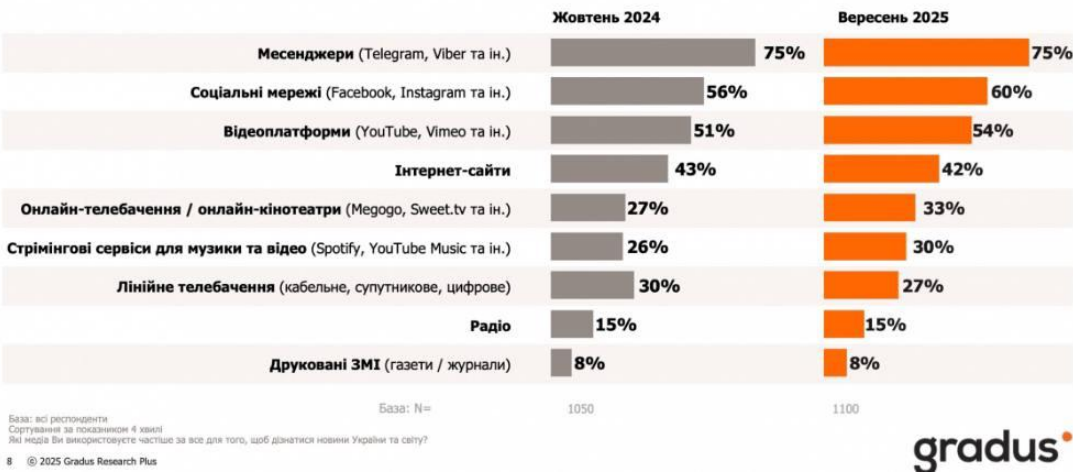

Рис. 1.1. Канали споживання новинного контенту у 2024-2025 рр.

Примітка. Джерело: використовувалося [14; 23]

Можна побачити, що месенджери та соціальні платформи, відео платформи наразі в Україні виштовхнули онлайн-телебачення, лінійне телебачення чи радіо.

Дослідження проводилися у травні - серпні 2025 року, виконувала компанія InMind на замовлення ГО “Інтерньюз-Україна”. Було опитано 1649 осіб у містах з населенням більше 50000 населення. Дослідження виконано за підтримки фонду “Аскольд і Дір”. За фінансування Норвегії та Швеції та уряду Канади. Медіа можуть впливати та впливають на суспільство.

Підсумовуючи можна сказати, що основною метою комунікації безпеки є швидке інформування про загрози, протидія дезінформації, підвищення довіри до офіційних джерел інформації, та підбадьорювання населення до стійкості при кризових ситуаціях.

Комунікація безпеки виступає головною умовою для забезпечення стабільного стану країни, та ситуації на міжнародному рівні.

1.2. Концепція висвітлення бойових дій: функції та інструменти

Щодо статуту журналіста на війні у перше було визначено Гаагською конвенцією у 1907 році «Про закон і звичаї сухопутної війни». В одному з додатків до конвенції було зазначено «Особи, які супроводжують армію, але прямо не належать до неї, такі як кореспонденти газет і репортери, маркітанти та постачальники, які потрапляють до рук ворога і він вважає за доцільно затримати їх, користується правами військовополонених за умови, що вони мають при собі посвідчення від військового керівництва тієї армії, яку вони супроводжували». [29]

8 червня 1977 року були прийняті Додаткові протоколи до Женевських конвенцій. Саме статуту військових журналістів присвячений розділ 3 у Додаткових протоколах до Женевських конвенцій. У додатковому протоколі 1. В цьому статуті уточнюється, що журналісти є цивільними особами.[29]

Є дві категорії журналістів котрі можуть працювати в зоні збройного конфлікту: це журналісти котрі прикріплені до військової частини та оперативні військові журналісти.

Основними вимогами до співпраці військових частин з журналістами це дотримання принципів демократії та верховенства права. Урядові структури не повинні втручатися у політику засобів масової комунікації, тиснути, а мають право тільки давати свої коментарі.

Одним із немало важливим є отримання акредитації для роботи в зонах бойових дій. Акредитація отримується в Службі Безпеки України.

Важливим ще є прес-карта. Взагалі – це документ який доказує, що людина працює у медіа. Для отримання прес-карти треба пройти курси при Міністерстві оборони України.

За даними міжнародних організацій захисту свободи слова, сучасні військові конфлікти стали одними із найнебезпечніших ситуацій для журналістів за останні десятиліття. Варто відзначити висока смертність зафіксована саме конфлікти у Гаазі та у російсько-українській війні.

Війна між Росією та Україною показала, що журналісти стають дедалі більшими мішенями. Станом на травень 2026 року від повномасштабного вторгнення Російської федерації загинуло щонайменше 150 медійних осіб. [24,46]

Загибель журналістів під час виконання зйомок є глобальною проблемою. Систематичне переслідування журналістів демонструє кризу механізмів захисту свободи преси та проблеми безкарності за злочини проти медіа.[34,43]

Також головними проблемами під час роботи є ризики для життя журналіста, які виражено в таблиці 1.1.

Таблиця 1.1

Ризики роботи журналіста

Можливо потрапити під обстріл, стати жертвою мінування чи випадково опинитися в зоні безпосередньо бойового зіткнення
Через постійне перебування в умовах стресу, страху, нестабільної ситуації викликати депресію чи психічне захворювання
Загроза потрапити у полон, оскільки наразі журналісти стали “мішенями” для терористів
Через військові дії можлива заборона в'їзду безпосередньо на місце події, чи загибель місцевих інформаторів що приводить до обмеження чи взагалі втрата джерел інформації

Джерело: створено автором самостійно на основі [24; 34; 43]

Задля забезпечення безпеки 1 серпня 2022 року було прийнято закон, “Про надання додаткових гарантій захисту журналістів які працюють у районах ведення воєнних дій”. Та несе за собою такі чинники:

- страхування журналістів при пораненні під час роботи у зоні бойових дій;
- забезпечення журналістів засобами для захисту від зброї чи уламків [1].

Варто зауважити, що військова журналістика має достатній рівень професійної підготовки, та дотримання як етичних правил так і правил безпеки.

Взагалі концепція медіа під час війни базується на кількох функціях:

- інформаційно-аналітична функція, що передбачає оперативне та достовірне інформування стосовно перебігу військових подій. В контексті йдеться не лише про передачу фактів, а й про аналіз та

пояснення. В свою чергу це дозволяє формувати комплексніше уявлення про ситуацію;

- гуманітарна функція висвітлює наслідки бойових дій для цивільних, порушень прав людини та гуманітарний кризис. Все це сприяє формуванню емпатії і міжнародної єдності;
- мобілізаційна функція через відповідні наративи медіа стимулюють суспільство підтримувати армію та державних ініціатив відчувати згуртованість.

Таким чином, точної та об'єктивної точки зору у війні бути не може, оскільки кожен має свій світогляд та свою інтерпретацію реального. Високий рівень довіри до медіа, спонукає редакції більш скетичніше підходити до висвітлення чутливих тем. Підтримка медіаграмотності громадян, медіа є можливістю точного та достовірного інформування суспільства про ситуацію збройного конфлікту.

Використовуються наразі також сучасні медіа інноваційні технології. Серед яких є інтерактивні карти (дозволяють візуалізувати перебіг бойових дій у реальному часі), та OSINT-дослідження (тобто аналіз відкритих джерел, включаючи супутникові знімки). Це в свою чергу забезпечує додаткову верифікацію інформації. Соціальні мережі на сьогодні є найсильнішим каналом швидкого поширення новин та комунікацією з аудиторією.

Тож, журналісти під час бойових дій виконують інформаційну, безпекову та суспільну функції. Використовуючи сучасні інструменти для збору та перевірки, поширення інформації медіа оперативно інформують населення про ситуацію в країні.

Ефективна діяльність медіа залежить від дотримання професійних стандартів, принципів об'єктивностей ну і безпеки під час роботи в зонах бойових зіткнень.

Отже, робота журналіста є досить складною, оскільки включає в себе складі ризики під час виконання своїх професійних обов'язків. Серед яких шанс потрапити під обстріл, полон чи взагалі загинути. Незважаючи на все це,

журналісти продовжують виконувати свою роботу, допомагаючи у документуванні злочинів війни, пошкодження чи гуманітарні аспекти. Доносячи незалежну, чесну та перевірену інформацію для суспільства країни та міжнародного співтовариства.

1.3. Безпекова журналістика в умовах інформаційного протиборства: принципи, стандарти та етика

Безпекова журналістика - це унікальний напрям в медіадіяльності, який функціонує в умовах підвищеного ризику і відповідальності. Охоплюються події які прямо впливають на національну та міжнародну безпеку (безпосередньо і на військові конфлікти чи інформаційні атаки).

Журналіст в цій ситуації виступає як медіатор між подіями війни та суспільством. Діяльність журналіста має враховувати баланс між правом громадян на інформацію та захистом державних інтересів.

Основними принципами журналіста в умовах інформаційного протиборства виступають:

- достовірність та точність – надання аудиторії правдивої та перевіреної інформації, котра важлива для правильного розуміння подій та уникнення введення аудиторії в оману;
- відокремлення фактів від оцінок – чітке відокремлення фактів від коментарів, це в свою чергу дозволяє розрізняти аудиторії суб'єктивних думок;
- незалежність журналіста чи медіа (інформація повинна бути без просування чийхось інтересів чи об'єктивної думки);
- пріоритети безпеки (заборона публікації даних, що можуть зашкодити військовим чи цивільним);
- оперативність (інформація повинна бути викладена точно та бути перевіреною, не зважаючи на швидкість);

- прозорість перед аудиторією (якщо журналіст працює в межах обмежень то він повинен повідомляти аудиторію про це). [12]

У журналістському контексті етика закріплена у міжнародних і національних кодексах. Етичні норми не дозволяють плагіат, маніпуляції, поширення невірних даних та показують кордони допустимого. До прикладу етичні норми контролюють та показують як треба висвітлювати трагічні події чи вразливі групи осіб, аби не нашкодити постраждалим.

В умовах війни журналістам доводиться шукати баланс між компромісом та правом громадян на інформацію чи шкодою від розголошення. До прикладу оприлюднення певних деталей військових операцій може призвести до серйозних наслідків. [9]

Тому етичним обов'язком журналіста буде утримання до публікації таких матеріалів. Багато редакцій наразі ухвалюють рішення на публікацію подібного матеріалу з обмеженнями чи попередженнями усвідомлюючи відповідальність. Тож етика журналіста в умовах війни стає на сторону підвищеної відповідальності та обережності. Якщо розглядати Україну, то йде контроль з боку Комісії журналістської етики яка в свою чергу спрямована на забезпечення, та дотримання стандартів етики і контроль якості української журналістики.

Тож взагалі яка різниця між комунікацією безпеки та безпековою журналістикою?

Комунікація безпеки - це пояснення людям, що відбувається під час якоїсь небезпечної ситуації та як в ній діяти. Головною метою виступає захист осіб, чітка та повна інформація, зменшення рівня паніки. В даному випадку виступають державні органи, ДСНС, або ж військові.

Безпекова журналістика - це перевірка фактів, розслідування, пояснення ситуації журналістів матеріалів про війну, армію, інформаційні атаки (дезінформація), міжнародні конфлікти. Тобто, вони показують ситуацію з різних сторін, вказують акцент на проблемних сторонах [7,41].

Ключові етичні правила та безпекові обмеження виражені у таблиці 1.2.

Таблиця 1.2

Ключові етичні правила та безпекові обмеження

Показ чи розголошення локації. Не дозволяється ні в якому випадку публікувати відео, фото чи координати з місць роботи ППО України, місця так званих “прильотів”, місце дислокації військової техніки. Оскільки отримавши цю інформацію ворог не думаючи завдають вогонь по отриманим координатам
Фото обличчя. Не дозволяється публікувати обличчя осіб які є пораненими, загиблими без їхньої згоди. Якщо висвітлити обличчя до прикладу військової особи, то це допоможе ворогу зрозуміти та ідентифікувати особу
Надання переваги перевірки, а не швидкості. Публікація не перевірених даних породжує дезінформацію, та створює паніку серед населення
Робота з військово службовими. Перед зйомкою, до прикладу, репортажу чи інтерв'ю треба це узгоджувати з прес офіцерами та запитати про усі навіть мілкі деталі. Такі як деталі про позицію, шеврони, розпізнавальні знаки)
Робота з постраждалими особами. Забороняється тиснути, вимагати дати відповіді, якщо вони не хочуть чи використовувати їх стан записаний на відео як сенсацію
Підкреслення та вказання на небезпечному контенті. Матеріали, які містять страшні кадри, тобто кадри бойових дій, поранення повинні бути підкреслені як чутливі
Власна безпека. Журналіст у зонах бойових дій рівняється до цивільної особи, обов'язково потрібно використовувати шолом та бронежилет

Джерело: створено автором самостійно на основі [9; 14; 25; 26]

Отже, комунікація безпеки потрібна для негайного інформування та захисту людей (офіційні заяви про ситуацію, інструкції), в безпекова журналістика потрібна для незалежного висвітлення, перевірки фактів (репортажі з фронту, розслідування) та аналізу ситуації.

1.4. Механізми впливу медіатекстів на формування громадської думки під час інформаційних війн

Медіа текст у сучасних інформаційних війнах трансформується у складну когнетивну констпукцію, яка в свою чергу спрямована на вплив на свідомість аудиторії.

Когнітивними механізмами, через які здійснюється вплив на аудиторію, виступають:

1. Фреймінг - тобто спосіб подання інформації при якому робиться акцент на лише на вибраних аспектах, тобто один і той самий факт можуть подати чи інтерпритувати по різному. У людини коли отримана обмежена, але згрупована логічно інформація викликає ілюзію до самовстійного приходу до висновків;

2. Емоційний праймінг - використання сильних візуальних образів для виклику сильних емоцій таких як страх, гнів, солідарність чи співчуття. Такий стан приводить до того, що рівень критичного мислення знижується і інформація сприймається особою з меншими критиками;

3. Авторитетний вплив - інформація подається авторитетною особою, в свою чергу аудиторія готова приймати інформацію без перевірки як беззаперечну істину;

4. Ефект підтвердження - якщо аудиторії подається контент на тему котра їм подобається, в результаті формується так звана "бульбашка". Це коли людина ще більше переконується у власній правоті, навіть коли інформація є викривленою чи не повною;

5. Ефект повторення - чим частіше звучить певне твердження, тим більш правдивим воно здається суспільству;

6. Ефект дефіциту - рідкі, чи важкодоступні файли. Вони в свою чергу здаються людині більш ціннішими та правдивими - це змушує людину не витрачати час на критичне мислення;

7. Соціальне підтвердження - коли інформаційні агенції подають інформацію синхронно, тобто підтверджують чи засуджують певну дію на міжнародній арені інші медіа чи громадяни автоматично приєднуються до цього [7,56].

Критичне мислення та медіаграмотність рятують від маніпуляцій, змушують самостійно аналізувати факти, перевіряти джерела.

Висновки до розділу 1

На сьогодні медіа є головним складником міжнародних відносин. Виконуючи не лише інформування, а й роль впливу і управління. Через нинішні безпекові загрози вони набувають стратегічний ресурс та здатні формувати суспільні настрої та впливати на ухвалення політичних рішень.

Дослідження демонструють, висвітлення воєнних подій включає діапазон функцій. Починаючи від інформаційно-аналітичної до гуманітарної та мобілізаційної. Цей спектр сприяє на світогляд суспільства. Чіткість та ефективність такого розкриття більшою мірою визначається завдяки застосуванню сучасних цифрових технологій та методів OSINT-аналізу.

В умовах інформаційної сутички медіатексти використовують різні когнитивні механізми задля впливу на аудиторію:

- фреймінг - подання інформації під певним кутом;
- емоційний вплив - використання страху, співчуття чи гніву;
- авторитет - довіра до відомих осіб;
- ефект підтвердження - люди сприймають те, що відповідає їхнім поглядам;
- ефект повторення - чим частіше щось повторюється, тим правдивішим здається;
- соціальне підтвердження - тобто орієнтація на думку більшості.

Підсумовуючи, можна сказати, що безпекова журналістика потребує дотримання професійних і етичних стандартів. Тобто перевірки інформації, відповідальності за її поширення та врахування можливих наслідків публікацій.

Медіа тексти є потужним засобом впливу на громадську думку використовуючи такі механізми як емоційний вплив, фреймінг.

Ефективне функціонування медіа в умовах війни потребує етичності, критичного мислення.

Ключові етичні правила та безпекові обмеження медіа:

- не дозволяється ні в якому випадку публікувати відео, фото чи координати з місць роботи ППО України, місця так званих “прильотів”, місце дислокації військової техніки. Оскільки отримавши цю інформацію ворог не думаючи завдають вогонь по отриманим координатам;

- не дозволяється публікувати обличчя осіб які є пораненими, загиблими без їхньої згоди. Якщо висвітлити обличчя до прикладу військової особи, то це допоможе ворогу зрозуміти та ідентифікувати особу;

- публікація не перевірених даних породжує дезінформацію, та створює паніку серед населення;

- перед зйомкою, до прикладу, репортажу чи інтерв'ю з військовими треба це узгоджувати з прес офіцерами та запитати про усі навіть мілкі деталі;

- забороняється тиснути, вимагати дати відповіді, якщо вони не хочуть чи використовувати їх стан записаний на відео як сенсацію;

- матеріали, які містять страшні кадри, тобто кадри бойових дій, поранення повинні бути підкреслені як чутливі;

- журналіст у зонах бойових дій рівняється до цивільної особи, обов'язково потрібно використовувати шолом та бронежилет.

Медіатексти відіграють важливу роль у формуванні громадської думки. Вплив на аудиторію реалізується через фреймінг, емоційний вплив, авторитетний вплив, ефект підтвердження, ефект повторення, соціальне підтвердження.

Завдяки цьому медіатексти здатні формувати своє бачення реальності, впливати на суспільні настрої.

Складовими комунікації безпеки виступають:

- боротьба з дезінформацією;
- захист інформаційного простору та кіберзахист;
- кризові комунікації під час війн чи надзвичайних ситуацій;

– стратегічні комунікації держав.

Ефективність впливу медіатекстів залежить від особливостей структури, способів їх подання та медіаграмотності осіб.

В умовах сучасності, коли стрімко розвиваються цифрові та соціальних мереж вплив на масову свідомість зріс, що піднімає актуалізацію критичного сприйняття інформації та протидію маніпуляціям.

Таким чином, комунікація безпеки потрібна для негайного інформування та захисту людей (офіційні заяви про ситуацію, інструкції), а безпекова журналістика потрібна для незалежного висвітлення, перевірки фактів державних повідомлень (репортажі з фронту, розслідування) та аналізу ситуації.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ РОЛІ ЖУРНАЛІСТИКИ ТА МЕДІА В УМОВАХ ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ (МІЖНАРОДНІ МЕДІАКЕЙСИ)

2.1. Характеристика провідних медіа в зонах бойових дій

Міжнародні медіа саме під час збройних конфліктів відіграють досить велику роль (не просто передає інформацію). Вони передають роль активного учасника у формуванні глобального дискурсу щодо війни, безпеки та гуманітарних рішень.

Виділити можна такі міжнародні медіа котрі активні у зонах бойових дій CNN, BBC News, Al Jazeera, Reuters, New York Times. Ці медіа мають власну редакційну політику і високий рівень доступу до джерел.

BBC News характеризує себе як максимально нейтральне та незалежне медіа. Вони намагаються дотримуватися контрольованого балансу думок навіть у надзвичайно поляризованих конфліктах. Використовується як польова журналістика, так і перевірка даних через відкриті джерела. [36,37]

CNN в свою чергу робить акцент на емоційній складовій та персональних історіях. Це дозволяє глибше залучати аудиторію, але це впливає на сприйняття подій людьми. Більше матеріал про репортажі. [42,44,45]

Reuters подає дуже фактологічну інформацію без оцінюючих суджень. Це медіа вирізняється найбільшою цитованістю у світі. Має переважно короткі фактологічні новини. [74,79,80]

Al Jazeera орієнтовано на аудиторію Близького Сходу, Африку та країни Глобального Півдня. Використовується більш ширше представлення позицій подій, які наприклад менш представлені у західних медіа. [30,31]

New York Times є одним із найвпливовіших медіа США з глобальною аудиторією. Глибокі аналітичні матеріали, часте використання інтерактивних

матеріалів (тобто карти чи пересування подій бойових дій), багаторівнева перевірка фактів. [35,51,56]

Також хотілося б висвітлити декілька Українських каналів. Почнемо з **телеканалу “Суспільне”**, який базується на перевірених та офіційній інформації. Ведеться цілодобове інформування населення, транслюються офіційні повідомлення, телеканал працює у форматі телемарафону. [19]

Також **телеканал “1+1”** відрізняється своєю емоційною подачею матеріалів, досить популярний телевізійний канал. Присутні репортажі з місць обстрілів, прямі трансляції з місця боїв, гуманітарні сюжети про населення. [15]

Стосовно регіональних медіа, можу відзначити **онлайн-медіа “Експерт-КР”**. Ознайомившись під час переддипломної практики з роботою медіа, можу відзначити такі проблеми під час війни:

Воєнний контекст значно впливає на роботу редакції, та роботи журналістів. Виникає необхідність інформаційної безпеки, постійної перевірки інформації та фактів, протидія дезінформації.

Можна сказати, що відчувається також серйозне психологічне навантаження. Все через те, що журналісти постійно стикаються з кризовими темами.

Варто відзначити, що медіа працює у секторі локальних медіа, та орієнтується переважно на мешканців міста Кривий Ріг, та області. Висвітлюються проблеми громади, діяльність місцевої влади.[8]

Висвітлення війни на території України в різних країнах мають різні аспекти:

Європейські медіа на початку війни наголошували на загрозі глобальній безпеці європейського союзу, та напливу біженців що призведе до фінансового колабсу;

Американські медіа на початку війни зосереджувалися на необхідності підтримувати Україну, та гарантували безпеку;

У країнах Глобального Півдня медіа були досить стриманими, деякі вірили словам Росії про розташування баз НАТО. Все ж засуджували ситуацію та вторгнення.

Характеристику провідних медіа в зонах бойових дій наведено у таблиці 2.1.

Таблиця 2.1

Характеристика провідних медіа в зонах бойових дій

Назва медіа	Характеристика
BBC News	Контрольований баланс думок навіть у надзвичайно поляризованих конфліктах. Використовується як польова журналістика, так і перевірка даних через відкриті джерела.
CNN	Акцент на емоційній складовій та персональних історіях, більше про репортажі.
Reuters	Найбільша цитованість у світі, переважно короткі фактологічні новини.
Al Jazeera	Використовується більш ширше представлення позицій подій, які наприклад менш представлені у західних медіа.
New York Times	Часте використання інтерактивних матеріалів (тобто карти чи пересування подій бойових дій), багаторівнева перевірка фактів.
Суспільне	Перевірена та офіційна інформація, кореспонденти у прифронтовій зоні, трансляція офіційних повідомлень представників держави
1+1	Велике охоплення аудиторії, репортажі з місць боїв, гуманітарні сюжети про населення
Експерт-КР	Висвітлюються проблеми громади, діяльність місцевої влади. Йде перевірка інформації, показ з місць прильотів, висвітлення гуманітарних сюжетів.

Примітка. Джерело: створено автором самостійно на основі [8; 15; 19; 30; 31; 36; 37; 42; 44; 45; 51; 56; 74; 79; 80]

Можна відмітити, що міжнародні медіа вирізняються більш глобальним поглядом та більшою увагою на міжнародну реакцію, а Українські медіа не завжди дотримуються стандартів, через швидкість подачі матеріалу та ставлять акцент на гуманітарні аспекти.

Тобто, наші ЗМІ висвітлюють матеріали емоційно, оскільки журналісти виступають особами котрі безпосередньо виступають учасниками та живуть у воєнний час.

Закордонні медіа прагнуть надати глобальну перспективу подій, роблячи аналіз геополітичний аспект наслідків війни, вплив санкцій, допомогу міжнародних організацій. Звучать думки експертів та політиків. Іноземні медіа роблять акцент як і українські медіа на гуманітарних аспектах війни. Тобто, про людей які постраждали, втратили свої домівки, біженців. Саме цей хід дозволяє викликати співчуття у міжнародної аудиторії, але всеж Українські медіа роблять акцент більш на локальних ситуаціях.

Варто зауважити, що є медіа котрі не підходять для висвітлення військових конфліктів. Все через те, що деякі видання можуть бути під впливом через як політичні так і економічні інтереси їхніх держав. Тобто, їх матеріал подається не як висвітлення трагедії, а як ігри великих держав.

Ефективна робота провідних медіа у зонах бойових дій є важливим аспектом для повноцінного висвітлення воєнних конфліктів.

2.2. Особливості висвітлення військових конфліктів у провідних міжнародних медіа

У міжнародних медіа висвітлення військових конфліктів володіють рядом характерних особливостей. В свою чергу вони проявляються незалежно від географії конфлікту, але мають специфіку для кожного окремого випадку. До прикладу можна розглянути декілька ключових конфліктів, у котрих можна гарно побачити особливості висвітлення.

Кейс «Російсько-українська війна» (акцент на повномасштабному вторгненні).

Завдяки поєднанню максимальної цифровізації суспільства та відносної відкритості держави для міжнародних медіа. Завдяки цій функції журналісти можуть швидко отримувати доступ до даних чи свідчень.

OSINT-технології стали головними для провідних світових медіа. The New York Times у своїх матеріалах гарно висвітило та провело розслідування стосовно масованих та жорстоких вбивств у Бучі. Знімки з Maxar Technologies та відео з дронів дозволили аргументовано підтвердити російські злочини.

Месенджер Telegram став одним із головним джерел оперативної інформації. Ця ситуація зобов'язала змінити фокус західних медіа на баланс між швидкістю публікацій та якістю перевірки фактів.

Кейс «Ізраїльсько-палестинський конфлікт, зокрема конфлікт у Гаазі (2023-2024 роки)». Всі медіа у цій ситуації подавали одну і ту саму інформацію через різні призми. Більша частина західних медіа робила акцент на праві Ізраїлю захищатися, та наслідках нападу терористичної організації ХАМАС.

Ця ситуація видозмінила фокус інформаційного висвітлення. Головною критичною складовою стала криза фізичного доступу до зони бойових дій. Все через те, що Ізраїль обмежив доступ до зони бойових дій, обмеживши в'їзд міжнародних журналістів до Сектор Газа. Дозволяючи роботу переважно поїздки під контролем ізраїльських військових структур.

Це ситуація суттєво звузила можливості незалежної інформації та верифікації фактів.

Значною мірою інформаційне поле залежало від місцевих палестинських журналістів, вони стали основним джерелом контенту всередині Гази. Загибель частини журналістів Палестини більш ускладнивши отримання інформації яка є достовірною та посилила більший інформаційний вакуум у цьому регіоні.

Кейс «Сирійський конфлікт».

Саме Сирійський конфлікт став головним переломним моментом у медіа. Відбулася втрата панівного становища на висвітлення війни, через сильну небезпеку роботи іноземних кореспондентів. Все через постійні викрадення та страти журналістів бойовиками ІДІЛ.

Такі медіа, як CNN та BBC, були змушені опиратися на громадських активістів та місцевих журналістів. Почали домінувати відео створені звичайними пересічним користувачами зі смартфонів чи іншої техніки.

Почали з'являтися відео у соціальних мережах та інтернет виданнях. Досить часто матеріали надходили до редакції фрагментами, що додатково ускладнювало перевірку інформації оскільки інформація надавалася через посередників. Інформаційний простір через це ставав більш чутливим до фейків, маніпуляцій чи пропаганди з різних сторін конфлікту. Мейстрімні західні ЗМІ ставили фокус на звірському режимі Башара Асада, а в свою чергу інші альтернативні медіа ставили акцент ролі США та їх союзників про дестабілізацію ними у регіоні, критикували підтримку Захода радикальних ісламських угруповань.

Кейс «Боснійська війна».

Одним із ключових характеристик висвітлення цієї війни стало використання механізмів framing. Даний період відзначився зростанням візуального контенту та посиленням впливу на міжнародну політику. BBC, CNN, The New York Times трактували конфлікт як етнічне протистояння та акцентували увагу на суперечності між сербами, хорватами та боснійцями.

В свою чергу це давало змогу зменшувати увагу до політичних еліт. У медійному полі ситуація поступово затвердилася як гуманітарний фрейм та подавалася як масштабна трагедія цивільного населення та потребувала міжнародного втручання.

Візуалізація страждань цивільних осіб стала ключовим для емоційного резонансу, це в свою чергу посилило тиск на міжнародні організації (до прикладу Організацію Об'єднаних Націй).

В цій війні використовувався так звана концепція CNN-ефекту. Значення цей ефект визначає – якщо певна подія матиме велике висвітлення, то це винудить владу реагувати, а якщо медіа не будуть робити розголос то і не буде ніякої реакції.

CNN в своїх матеріалах робила акцент на візуальній складовій та оперативній подачі матеріалу та була більш стриманою. The New York Times мало більш аналітичний підхід, та було більш репортажне висвітлення ситуацій [39,53,78,79].

Отже медіа не лише відображали, а й впливали на сприйняття людьми на міжнародному рівні. В свою чергу впливаючи на громадську думку та політичні рішення. Важливі уроки кейсів воєнних конфліктів для України розглянуто у таблиці 2.2.

Таблиця 2.2

Важливі уроки кейсів воєнних конфліктів для України

Назва конфлікту	Важливі уроки для України
Російсько-українська війна	Технологічна адаптація на полі бою важливіша за розміри армії. Тобто супутниковий зв'язок, дрони, цифровізація дає можливість займати лідерство на полі бою. Енергетика, зв'язок, логістика стали елементами для оборони держави. Рекомендаціями виступають те, що потрібні власне виготовлення дронів, ракет, системи ППО
Ізраїльсько-палестинський конфлікт	Потужна армія не усуває повністю загрозу, а лиш затримує не на довгий час. Необхідно будувати систему стримування ворога на довгий час вперед. Рекомендується вкладуватися у супутниковий моніторинг ситуації, покращення розвідки
Сирійський конфлікт	Не потрібно створювати напівконтрольовані території, треба інтегрувати ветеранів війни у мирне життя. Рекомендацією може виступати те що, потрібні заохочувальні програми для повернення молоді, науковців
Боснійська війна	Національне примирення, гарантії безпеки, які потрібно підкріплювати механізмами реалізації. Післявоєнне відновлення потребує також міжнародної підтримки. До рекомендацій належить відновлення деокупованих територій, потрібна програма національної єдності

Примітка. Створено автором самостійно, посилаючись на [55; 57; 64; 67; 84; 86]

Україні для лідерства потрібно об'єднувати всі перераховані аспекти, аби залишатися сильними та швидко відновитися після закінчення війни. Досвіт розглянутих конфліктів є цінними для ефективної стратегії національної безпеки і післявоєнного розвитку.

2.3. Аналіз впливу журналістики через безпекові наративи на міжнародну аудиторію та політичні рішення

Безпекові наративи, які формуються у медіа, які мають безпосередній вплив як на громадську думку, так і на політичні рішення. У багатьох випадках саме медійне висвітлення стає каталізатором міжнародної реакції.

Тобто, безпекові наративи це система повідомлень, через які медіа формують уявлення про причини загроз та способи вирішення цих загроз. Через матеріали медіа міжнародна аудиторія отримує уявлення про події на війні, рівень загрози міжнародній безпеці і т.д.

Взяти до прикладу можна візуальний матеріал, свідчення очевидців та журналістські розслідування воєнних злочинів у Бучі чи Маріуполі в 2022-2023 роках. Та це спричинило сильний емоційний і політичний ефект. Це в свою чергу сприяло посиленню санкцій проти Росії та збільшенню військової допомоги Україні.

Ми бачимо, що журналістика стала не лише джерелом отримання інформації, а й інструментом міжнародного та політичного впливу.

Але існують і ризики використання журналістики у політичних цілях, в такому випадку вона перетворюється на інструмент інформаційної війни та пропаганди.

Все це через те, що деякі країни використовують журналістику задля власних геополітичних інтересів та виправдання агресивної політики.

Тож об'єктивне висвітлення подій є показником для довіри між державами, міжнародної стабільності.

У таблиці 2.3 можна побачити вплив безпекової журналістики на міжнародну політику та аудиторію в цілому.

Вплив на політичні рішення виконується через:

«Ефект CNN» - ця концепція виникла в 1990х роках, згідно цієї концепції висвітлення жорстоких кадрів чи страждань змушує уряди інших країн здійснювати гуманітарні чи військові втручання.

Вплив на міжнародну аудиторію виконується такими методами:

«Втома від співчуття» - стан аудиторії коли вона стає виснаженою емоційно через надлишкове споживання новин з емоційними складовими.

Ефект «ехо-камер» - це коли людина стикається лише з тією інформацією що відображає та підкріплює власні думки. Цей ефект передає односторонню інформацію без можливості протилежних поглядів [59].

Характеристика напрямів та наслідків впливу безпекової журналістики на міжнародну політику та аудиторію в цілому наведено у таблиці 2.3.

Таблиця 2.3

**Характеристика напрямів та наслідків впливу
безпекової журналістики на міжнародну політику та аудиторію в цілому**

Напрямок впливу	Характеристика впливу	Наслідки
Вплив на політичні рішення	Можливий тиск на громадськість, уряди інших демократичних країн	Або санкції, або ж гуманітарна та військова допомога
Формування громадської думки	Люди бачать, уявляють конфлікт країн та взагалі війну через медіа	Можливими є як підтримка, так і засудження дій держав
Гуманітарний аспект впливу	Висвітлення реальних та чітких наслідків війни для цивільного населення	Реакція від міжнародних організацій, президентів інших країн, допомога
Інформаційна дипломатія	Створення позитивного іміджу країни на міжнародній арені	Буде відчутно посилення міжнародної підтримки
Пропагандистський вплив	Медіа використовується як засіб для маніпуляцій та інформаційної війни	Дисбаланс міжнародної арени та ситуації на ній

Примітка. Джерело: створено автором на основі [5; 18; 48; 70]

Таким чином, медіа має великий та потужний вплив на міжнародну аудиторію, ну і на політичні рішення також. Наразі медіа є важливим елементом міжнародної безпеки, глобальної політики та дипломатії.

2.4. Проблеми та сучасні виклики медіадіяльності в умовах військових конфліктів

Досить серйозним викликом також є дезінформація. Просування фейків, маніпуляцій та пропаганди достатньо ускладнює роботу журналістів та знижує рівень довіри до медіа.

Дезінформація - провокаційна, спотворена чи свідомо неправдива інформація яка поширюється з метою введення в оману[48].

Фейк - це неправдива, чи частково спотворена інформація, яка також можливо є не повною. Досить часто фейк швидко поширюється через соціальні мережі поширюючи недостовірну інформацію [22].

Пропаганда - це поширення ідей чи зразків поведінки які спрямовані на формування громадської думки. Характерними ознаками є однобічність, орієнтир на масову аудиторію, та використанням маніпулятивних прийомів [11].

Інформаційна війна в нинішніх конфліктах є не менш важливою ніж військові дії. Треба враховувати, що на жаль зростає тиск на медіа та журналістів з боку держав, військових структур та навіть власників цих медіа. В свою чергу це може призводити до сильної цензури чи викривлення інформації.

Також не мало важливим фактором є фізична безпека та психологічний тиск. Журналісти стали мішенню для терористів.

Все через те, що правила Женевських конвенцій в яких преса прирівнюється до цивільних осіб та має імунітет досить часто ігнорується агресорами. За даними «Комітету захисту журналістів» та «Репортажів без

кордонів» збройні конфлікти останніх років мають рекордну кількість загиблих працівників медіа. [90]

Крім того гострою залишається ситуація по посттравматичному стресовому розладу (ПТСР) серед воєнних кореспондентів.

Постає також питання цензури, оскільки різні медіа вирішують по різному питання блокування тіл до показу жорстоких реалій без цензур аргументуючи це збором доказів про воєнні злочини.

Також штучний інтелект (AI) який змінив все, оскільки без якихось здібностей кожен користувач може створювати підроблені та дуже реалістичні відео “Deerfakes” в соціальних мережах чи інших каналах. Ну і створення неіснуючих руйнувань критичної інфраструктури у пропагандистських каналах.

Взагалі термін штучний інтелект запровадив американський дослідник Джон Маккарті. Вперше цей термін був використаний у 1956 році на Дертмуському літньому дослідницькому проєкті організатором якого є сам Джон Маккарті [91,92].

Тож можна сказати, що головними проблемами та викликами сьогодення є фейки, дезінформація, інформаційна війна, пропаганда та штучний інтелект (AI). Ці аспекти ускладнюють роботу для медіа, та медіадіяльності в цілому.

Висновки до розділу 2

Нині світові провідні медіа відріклися від місії пасивних передавачів інформації та стали активним часниками у конфліктах.

Завдяки розвитку OSINT-інструментів та підрозділів візуальних розслідувань журналісти нині не лише висвітлюють події, а й фіксують воєнні злочини. Зібрані матеріали використовуються міжнародними органами включаючи Міжнародний кримінальний суд.

Аналіз медіа кейсів демонструє, що велика кількість інформації генерується самими учасниками подій, або ж збирається дистанційно. Медіа

мають вирішальний вплив на формування безпекових наративів. Журналістика здатна чинити прямий тиск на уряди країн пришвидшуючи ухвалення рішень щодо військової чи фінансової допомоги.

Різні міжнародні медіа можливо охарактеризувати таким чином:

BBC News має контрольований баланс думок навіть у надзвичайно поляризованих конфліктах. Якщо розглядати принципи роботи, то можна виділити що використовується як польова журналістика, так і перевірка даних через відкриті джерела;

CNN робить акцент на емоційній складовій та персональних історіях, більше про репортажі;

Reuters має найбільшу цитованість у світі, переважно короткі фактологічні новини;

Al Jazeera використовується більш ширше представлення позицій подій, які наприклад менш представлені у західних медіа;

New York Times часто використовує інтерактивні матеріали (тобто карти чи пересування подій бойових дій), має багаторівневу перевірку фактів.

Можна відзначити, що міжнародні медіа вирізняються більш глобальним поглядом та більшою увагою на міжнародну реакцію, а Українські медіа не завжди дотримуються стандартів, через швидкість подачі матеріалу та ставлять акцент на гуманітарні аспекти.

З точки зору розгляду медіа кейсів є сенс зробити акцент на такі війни:

Російсько-українська війна - відбулася максимальна цифровізація суспільства та відносної відкритості держави для міжнародних медіа. OSINT-технології стали головними для провідних світових медіа. *The New York Times* у своїх матеріалах гарно висвітило та провело розслідування стосовно масованих та жорстоких вбивств у Бучі. Знімки з *Maxar Technologies* та відео з дронів дозволили аргументовано підтвердити російські злочини. Месенджер *Telegram* став одним із головним джерел оперативної інформації. Ця ситуація зобов'язала змінити фокус західних медіа на баланс між швидкістю публікацій та якістю перевірки фактів.

Ізраїльсько-палестинський конфлікт, зокрема конфлікт у Гаазі (2023-2024 роки). Всі медіа у цій ситуації подавали одну і ту саму інформацію через різні призми. Більша частина західних медіа робила акцент на праві Ізраїлю захищатися, та наслідках нападу терористичної організації ХАМАС. Ця ситуація видозмінила фокус інформаційного висвітлення. Головною критичною складовою стала криза фізичного доступу до зони бойових дій. Все через те, що Ізраїль обмежив доступ до зони бойових дій, обмеживши в'їзд міжнародних журналістів до Сектор Газа. Інформаційне поле залежало від місцевих палестинських журналістів, вони стали основним джерелом контенту всередині Гази. Все це, через загибель частини журналістів Палестини посилювався інформаційний вакуум у цьому регіоні.

Сирійський конфлікт став головним переломним моментом у медіа. Все через постійні викрадення та страти журналістів бойовиками ІДІЛ. Такі медіа як CNN та BBC були змушені опиратися на громадських активістів та місцевих журналістів. Почали домінувати відео створені звичайними пересічними користувачами. Все більше з'являлися відео у соціальних мережах та інтернет виданнях. Досить часто матеріали надходили до редакції фрагментами, що додатково ускладнювало перевірку інформації оскільки інформація надавалася через посередників. Інформаційний простір через це ставав більш чутливим до фейків, маніпуляцій чи пропаганди з різних сторін конфлікту.

Боснійська війна - даний період відзначився зростанням візуального контенту та посиленням впливу на міжнародну політику. Такі медіа як BBC, CNN, The New York Times трактували конфлікт як етнічне протистояння та акцентували увагу на суперечності між сербами, хорватами та боснійцями.

Візуалізація страждань цивільних осіб стала ключовим для емоційного резонансу, це в свою чергу посилювало тиск на міжнародні організації. CNN в своїх матеріалах робила акцент на візуальній складовій та оперативній подачі матеріалу та була більш стриманою. The New York Times мало більш аналітичний підхід, та було більш репортажне висвітлення ситуацій.

Якщо розглядати роботу журналістів у зонах конфліктів, то можна визначити, що воєнний контекст значно впливає на роботу медіа та журналістів.

Виникає постійна необхідність у дотриманні інформаційної безпеки, фактчекінгу та дезінформаційній протидії. Одним із головних аспектів також залишається інформаційне навантаження, оскільки працівники медіа постійно працюють з різними чутливими ситуаціями.

Розглядаючи безпекову журналістику, слід акцентувати увагу на таких прикладах впливу:

- вплив на політичні рішення, тобто можливий тиск на громаду, уряди інших країн;
- формування громадської думки, тобто це тоді, коли люди бачать та уявляють собі конфлікт країн та взагалі війну через медіа;
- гуманітарний аспект впливу, тобто висвітлення реальних та чітких наслідків для невинного населення;
- інформаційно дипломатичний вплив, тобто створення позитивного іміджу для країни на міжнародній арені;
- пропагандистський вплив.

Серед традиційних ризиків небезпека для життя та обмеженого доступу до зон бойових дій. Ще й до цього списку можна додати технологічні загрози, тобто масова дезінформація, дипфейки (“Deepfakes”) створені AI.

Медіа має великий та потужний вплив на міжнародну аудиторію, ну і на політичні рішення також. Наразі медіа є важливим елементом міжнародної безпеки, глобальної політики та дипломатії.

Деякі країни використовують журналістику задля власних геополітичних інтересів та виправдання агресивної політики. Тож об’єктивне висвітлення подій є показником для довіри між державами, міжнародної стабільності.

РОЗДІЛ 3

ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ МЕДІАКОМУНІКАЦІЙ

У СФЕРІ БЕЗПЕКИ КРАЇН

3.1. Розроблення стратегії оптимізації безпекової медіакомунікації в умовах воєнного протистояння

Стратегія ефективної медіа комунікації має базуватися на поєднанні оперативності, достовірності інформації та розуміння цільової аудиторії. Оскільки вона є головною частиною національної безпеки.

В період воєнного стану роль медіакомунікації посилюється, оскільки через медіа люди формують громадську думку, здійснюється міжнародна підтримка, взаємодія, та взагалі протидія дезінформації.

Важливо здійснювати чітку взаємодію між державними органами та медіа. Відсутність організованої комунікації може призвести до інформаційного колапсу - це в свою чергу дуже погано (особливо в умовах війни).

Формування довіри є ключовим фактором. Аудиторія більш критично сприймає інформацію під час конфлікту, будь які помилки чи неточності можуть мати серйозні наслідки.

Наразі держави використовують під час конфліктів соціальні мережі, цифрові платформи, будь які медіаресурси для досягнення потрібних їм цілей. Тож дивлячись на цю ситуацію виникає необхідність у створенні стратегії для розроблення ефективної стратегії оптимізації безпекової медіакомунікації.

Взагалі безпекова медіакомунікація - інформаційна взаємодія між міжнародними органами, суспільством та спрямована на стабільність, безпеку ну і захист інформаційного простору від пропаганди, дезінформації. [27]

Важливі функції медіакомунікації під час війни:

1. Інформування місцевих жителів, громади про безпекову ситуацію.

2. Формування міжнародної підтримки.
3. Протидія дезінформації, фейкам, та різним видам атак.
4. Підтримка до державних інституцій.[65]

Наразі соціальні мережі стали головним джерелом новин, оскільки за невеликий час ми можемо дізнатися необхідну новину чи інформацію. Але вони і виступають середовищем в якому є маніпуляції, дезінформації та вплив психологічний.

Поширення дезінформації відіграє важливу роль для ворожої сторони, оскільки через неї виконується дескриптація, деморалізація населення та створення недовіри до міжнародних партнерів.

Ще можна виділити декілька чинників, такі як інформаційно-психологічні загрози та кіберзагрози. Інформаційно-психологічні операції проводять задля створення формування страху, недовіри до офіційних джерел, паніки серед читачів. Зломи державних баз інформаційних ресурсів можуть суттєво послабити інформаційну безпеку країни.

Розглянемо міжнародний досвід організації безпекової медіакомунікації. Міжнародний досвід показує, що медіакомунікація є головною складовою для національної безпеки країни. Варто відзначити, що Європейський союз та НАТО значно приділяють цьому увагу.

Після повномасштабного вторгнення Росією в Україну НАТО та ЄС створили центри моніторингу інформаційних загроз.

До прикладу, можна вибрати центр стратегічних комунікацій НАТО, який локаційно знаходиться у Латвії. В ньому займаються виявлення фейків та їх протидії розробляючи новітні механізми.

Також, до прикладу, США використовують міжнародні медіаплатформи для формування глобальної інформаційної політики. Державні структури співпрацюють з технологічними компаніями по протидії дезінформації та пропаганди.

Стосовно України, то оперативне інформування, використання соціальних мереж державними органами, міжнародна комунікація стали важливими для міжнародної підтримки.

Взагалі, для підвищення безпекової медіакомунікації потрібно реалізувати комплексну стратегію, яка охоплює:

1. Створення єдиного центру стратегічних комунікацій. Цей центр повинен забезпечувати оперативну взаємодію між медіа, владою, громадськими організаціями та міжнародними партнерами.
2. Активна взаємодія державних органів з міжнародними медіа, дипломатами країн, міжнародними організаціями для розповсюдження реальної та правдивої інформації.
3. Підвищення розвитку медіаграмотності населення. Люди повинні вміти перевіряти інформацію, джерела, критично оцінювати та вміти розпізнавати дезінформацію.
4. Важливий захист інформаційної інфраструктури, розвиток кіберзахисту країни, та створення сучасних систем для моніторингу загроз

Під час війни суспільство вимагає достовірної та досить оперативної інформації. Взагалі стратегія повинна базуватися на відкритості, оскільки недостатня достовірність державних структур може сприяти поширенню пліток та дезінформації.

А для роботи більш ефективної роботи медіа під час війни варто врахувати суб'єктивні рекомендації:

- Держава, державні чи громадські організації повинні підтримувати журналістів необхідними засобами для захисту;
- Потрібно створити навчальні програми для підготовки військових журналістів, аби принцип роботи у зоні військового конфлікту став більш зрозумілий;
- Участь у навчальних міжнародних програмах дасть змогу отримати доступ до додаткових ресурсів для більш якісної роботи журналістів.

Таким чином, розглядаючи Україну, можна зазначити, що оптимізація безпекової комунікації є досить важливою темою, оскільки інформаційна політика впливає на внутрішню стабільність країни, міжнародну підтримку. А обмін досвідом з іноземними колегами дасть можливість зрозуміти та удосконалити знання військової журналістики. Тому комплексна стратегія безпекової комунікації є головною умовою для точної інформаційної безпеки держави та ефективного функціонування під час військових дій.

3.2. Вплив цифрових технологій і соціальних медіа на висвітлення подій військового конфлікту

Цифрові технології кардинально змінили підхід до висвітлення військових конфліктів. Соціальні мережі та месенджери (Instagram, Facebook, X, Telegram) стали одним з головних каналів поширення інформації.

Цифрове середовище створює велику кількість ризиків. Це дозволяє отримувати будь яку інформацію в режимі реального часу (часто саме від очевидців). І головний мінус швидкого отримання інформації - це ризик поширення фейків та неперевіреної інформації.

Все це оскільки на жаль багато людей не перевіряють інформацію та довіряють “постам” та коментарям у мережі.

Соціальні медіа наразі активно використовуються як інструмент інформаційної війни. Цифрові технології сприяють появі нових форматів контенту, а саме коротких відео та стрімінг. Ці формати є ефективними методами для залучення аудиторії.

Аналізуючи статистику, подану на рис. 3.1, можна побачити, що в період 2023-2025 років соціальні мережі активно заповнили себе новинним контентом.

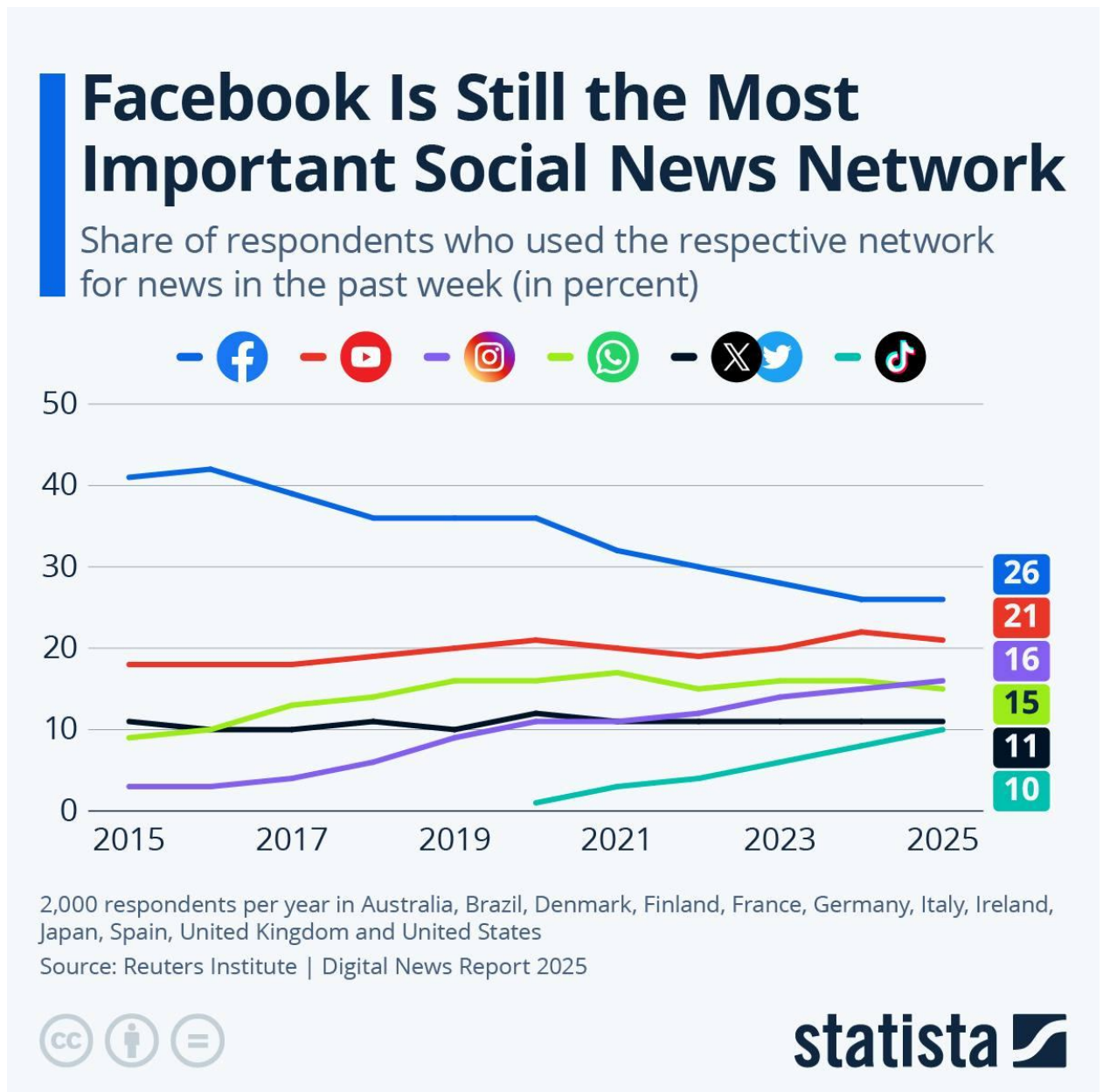

Рис. 3.1. Статистика щодо соціальних мереж по країнах світу у період 2015-2025р.

Примітка рис. 3.1. Джерело: використовувалося [83]

YouTube зараз є головним лідером для новин у світі, а також з кожним роком стає більш популярним в цьому плані.

TikTok наразі також став одним із головних джерел для споживання новин, до прикладу у Таїланді біля 40% молодих людей використовують цю платформу для споживання новин.

Сильний вплив TikTok має у Таїланді, США, Індонезії, Латинській Америці. [76]

Статистику використання соціальних мереж у США наведено на рис. 3.2.

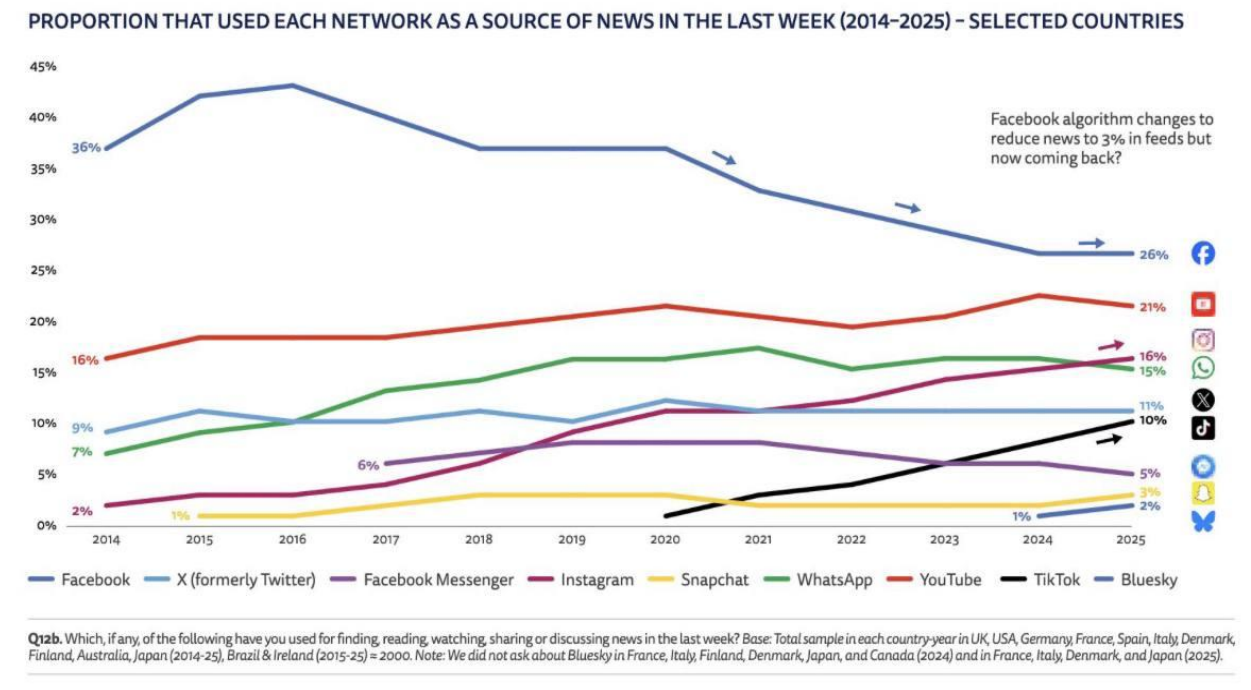

Рис. 3.2. Статистика використання соціальних мереж у США

Примітка. Джерело: було використано [69]

Також варто відзначити, що ще десять років назад телебачення було головним центром для отримання інформації споживачів. Змінили своє споживання новинної інформацію люди до 35 років. Медіакомпанії більше не є головним розповсюджувачем інформації, наразі навіть великі медіа змушені переформатовуватися та адаптуватися до нових правил сьогодення.

Reuters у своїх звітах робить акцент, що політичні особи не йдуть до великих новинних медіа до таких як BBC чи CNN, а йдуть до підкастерів чи інфлюенсерів. Оскільки ті в свою чергу мають більше охоплення та вплив на слухачів. [76]

Головними поширювачами новин наразі стали:

- блогери;

- подкастери;
- стрімери;
- інфлюенсери.

Через все це фейки поширюються швидше, емоційний контент перебиває аналітичні матеріали, короткі формати є пріоритетними на платформах.

Також молодь почала користуватися AI, через швидку популяризацію люди перестали перевіряти та аналізувати інформацію. Все через те, що штучний інтелект дає відповідь на будь яку новину чи запитання дуже швидко, роблячи потрібні акценти та висновки.

Можна сказати, що ми переходимо до стадії індивідуального потоку отримання інформації. Люди більше не дивляться лише один ефір через який поширюється інформація. Наразі особа сама формує свій потік новин чи інформації, яка їй подобається та є цікавою.

Наразі, такі платформи є одними із головних механізмів для формування та впливання політичних та соціальних настроїв громадян.

Через величезний потік інформації нам як користувачам стає складніше зрозуміти та вирізнити інформацію. Алгоритми соціальних мереж нав'язують нам все більше новинних подій з сумнівних та не перевірених каналів.

Саме це приводить до того, що люди приходять до недовіри, інформаційної втоми. Інформаційний простір змінився від редакцій до соціальних мереж, від медіабрендингу до алгоритмів, від текстових джерел до відео. Все це означає завершення періоду текстового інтернету, телебачення та переходу до нової реальності.

Статистику медіаресурсів для споживання новинного контенту США подано на рис. 3.3.

PROPORTION THAT ACCESSED ONLINE NEWS VIDEO ON EACH IN THE LAST WEEK (2021–2025) – USA

News video consumption has jumped across networks

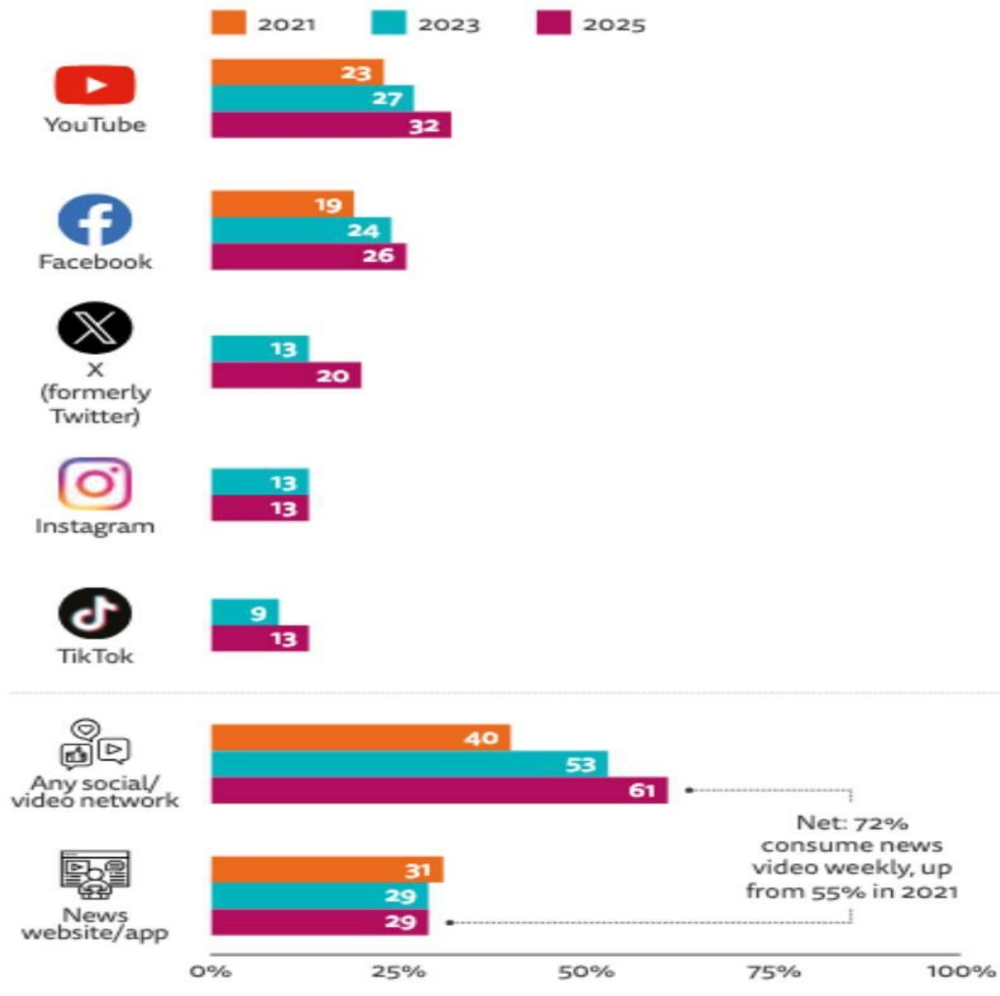

Рис. 3.3. Статистика медіаресурсів для споживання новинного контенту США

Примітка. Джерело: було використано [69]

Статистику актуальності використання різних джерел отримання новин по країнах світу наведено у таблиці 3.1.

Як повідомляє Reuters та Statista наразі головний формат для споживання молоді 18-24 є social video. Молодь активно використовує TikTok, Instagram Reels, YouTube Shorts, Telegram та за останні роки досить популярними стали підкасти [90].

Таблиця 3.1

**Статистика актуальності використання різних джерел отримання новин
по країнах світу**

Назва країни	Тип медіа			
	Соціальні мережі актуальні	Телебачення	Новинні сайти чи додатки	YouTube
США	Соціальні мережі актуальні	Телебачення	Новинні сайти чи додатки	YouTube
Бразилія	WhatsApp та Instagram є лідерами	Втратило силу	Стає менш актуальним	Домінує у суспільстві
Велика Британія	TikTok серед молоді є актуальним	BBC в пріоритеті	Є досить авторитетними для суспільств	Є менш актуальним
Німеччина	Люди не довіряють соціальним мережам	Сильніше за соціальні мережі	Є сильна віра та актуальність серед читачів	Є менш актуальним через довіру традиційним каналам
Україна	Особливо Telegram став головним джерелом отримання інформації	Є актуальним для більш літнього покоління, втратилася актуальність серед молоді	Досить актуальні, але серед більш старшого покоління	Швидко розвивається та набирає актуальності

Примітка. Джерело: Створено автором самостійно, аналізуючи [69; 76; 90]

Вплив цифрових технологій та соціальних медіа на висвітлення подій військового часу наведено у таблиці 3.2.

У міжнародному контексті соціальні медіа відіграють важливу роль. Додатковою загрозою є поширення та використання штучного інтелекту, окремо можна виділити «Deepfake» яке дозволяє створювати правдоподібні, але фальшиві матеріали.

Журналіст не є одним джерелом для отримання інформації та стає аналітиком і верифікатором даних. Сучасні медіа функціонують у середовищі, де кожен може створювати і поширювати контент.

Таблиця 3.2

**Вплив цифрових технологій та соціальних медіа на висвітлення подій
військового часу**

Цифрові технології чи соціальні медіа, які сприяють на висвітлення подій	Які події та зміни відбуваються у висвітлення подій військового конфлікту
Онлайн-медіа та новинні портали	Дають розширений доступ до аналітичних матеріалів без обмежень
Telegram канали	Через появу таких каналів поширюється дезінформація, фейки. Тож потрібно перевіряти та критично осмислювати новини. В свою чергу швидко поширює інформацію та фото і відео
YouTube	Надає доступ до інтерв'ю, документальних фільмів, репортажів
TikTok	Швидко розповсюджує короткий матеріал, впливає на думку молоді, пот ребує перевірки інформації та критичного мислення
Instagram	Розповсюджує фото, короткі відео(Reels) та прямі ефіри. Також потребує перевірки інформації, переважає серед молоді
Facebook	Переважають офіційні заяви, свідчення очевидців, швидке поширення новин. Переважає серед більш старшого покоління
Технології (ШІ) штучного інтелекту для аналізу даних	Дозволили швидко обробляти великі об'єми інформації швидкому аналізу та перевірці інформації
Прямі трансляції (Live Streaming)	Дозволяють без прекарас висвітлювати реальні кадри з місця подій, що підвищує чікусть отриманої інформації

Джерело: Створено автором самостійно, аналізуючи [68]

Наразі відкриті джерела розвідки (OSINT) набувають особливого значення, завдяки відкритих даних журналісти можуть швидко перевіряти достовірність інформації та знаходити маніпуляції.

Повертаючись до соціальних мереж можна виділити, що їх алгоритми створюють інформаційні “бульби” які обмежують доступ користувачів до альтернативних точок зору. У новинах яких люди бачать лише ту інформацію, що подається на основі алгоритмів та змінює їх точку зору стосовно тієї чи іншої ситуації.

Таким чином, соціальні медіа та цифрові технології удосконалили висвітлення військових конфліктів зробивши їх більш швидкими, але в свою чергу збільшилися ризики та поширилися фейки. А як говорилося вище, фейки потребують глибокого аналізу задля їх фільтрації.

3.3. Заходи щодо протидії дезінформації в умовах війни та їх результативність для сфери міжнародних комунікацій

Почнемо аналіз з визначення дезінформації. Дезінформація – це свідомо не правдива чи викривлена, провокаційна інформація яка поширюється як правдива з метою введення в оману як політичні структури, так і громадськість [93].

Дезінформація є базовим інструментом гібридної війни, її поширення є серйозною загрозою для національної та міжнародної безпеки.

Є декілька ступенів протидії дезінформації:

- На державному рівні переважно це створення нормативно-правової бази та створення спеціальних інституцій. Оскільки не менш важливим є створення спеціалізованих органів, котрі в свою чергу будуть займатися виявленням та спростуванням неправдивої інформації.
- Також технологічний ступінь, котрий передбачає використання зокрема штучного інтелекту для виявлення потенційної дезінформації.
- Та освітній ступінь населення, тобто як розрізняти фейки, та підвищити свою медіа грамотність.

Заходи щодо протидії дезінформації в умовах війни та їх результативність для сфери міжнародних комунікацій наведено у таблиці 3.3.

Таблиця 3.3

**Заходи щодо протидії дезінформації в умовах війни та їх
результативність для сфери міжнародних комунікацій**

Заходи та ефективні інструменти	Результати впровадження заходів (тобто, що покращується)
Створення незалежних та державних центрів для фактчекінгу	Зниження поширення неправдивої інформації та підвищення довіри до офіційних джерел
Розвиток шкіл для медіаграмотності населення	Населення почне детальніше перевіряти інформацію, підвищиться критичне мислення та досить сильно зменшиться вплив неправдивих чи маніпулятивних новин
Контактування державних органів з соціальними мережами та цифровими платформами	Підвищить рівень виявлення провокацій та дезінформацій, що в свою чергу достатньо підвищить безпеку інформаційного простору
Моніторинг інформаційного простору на базі штучного інтелекту (ШІ)	Дуже прискориться виявлення дезінформації, фейків і т.д. Оперативніше відбуватиметься реакція на можливі загрози
Можливе залучення міжнародних організацій для більшої перевірки інформації	Однозначно підвищиться рівень поширюваної інформації, в свою чергу це покращить репутацію медіа та держави
Координація між державними установами стратегічних комунікацій	Зменшиться незрозумілість чи недостовірність інформації, зниження ризику інформаційних суперечностей
Розвиток міжнародного співтовариства у сфері кібербезпеки та інформаційної безпеки	Відбудеться покращення доступу до перевіреної інформації саме для іноземних медіа чи громадян

Джерело: Створено автором самостійно, аналізуючи [30; 49; 65]

З таблиці 3.3 можна побачити та зробити висновок, що найбільш ефективним методом протидії дезінформації є заходи медіаграмотності, використання сучасних цифрових технологій для моніторингу інформаційного поля. Все це гарантує швидке виявлення та знищення дезінформаційні кампанії.

Боротьба з дезінформацією є головним елементом стратегії медіа комунікацій саме у сфері безпеки держави. У міжнародному становищі протидія дезінформації сприяє підвищенню довіри та підтримки міжнародних партнерів.

Впровадження заходів протидії дезінформації сприяє підвищенню довіри зі сторони міжнародного іміджу країни, міжнародних комунікацій, підвищенню довіри до офіційних осіб та джерел.

Ефективна протидія інформаційним загрозам є важливою складовою для національної безпеки та міжнародної комунікації країни. Особливе значення має офіційне спростування неправдивої інформації, оскільки це дозволяє зменшення розповсюдження фейків та недопускання неправильних думок чи уявлень серед міжнародної аудиторії.

Важливим є медіаграмотність громадян, оскільки освітні програми сприяють розвитку критичного мислення та перевірки інформації. Це в свою чергу знижує вразливість людей до маніпуляцій які розповсюджуються впершу чергу зі сторони агресора.

Висновки до розділу 3

Соціальні мережі відіграють ключову роль у створенні дезінформації та формуванні інформаційного поля.

Дезінформація – це викривлена, провокаційна чи свідомо не правдива інформація, яка поширюється як правдива з метою введення в оману як політичні структури, так і громадськість.

Дезінформація є базовим інструментом для ведення гібридної війни. Поширення дезінформації є серйозною загрозою для національної та міжнародної безпеки.

Боротьба з дезінформацією є головним елементом стратегії медіа комунікацій для сфери безпеки держави. У міжнародному становищі протидія дезінформації сприяє підвищенню довіри та підтримки міжнародних партнерів.

Доведено, що протидія дезінформації потребує комплексних рішень які включають в себе державні та освітні заходи.

YouTube зараз є головним лідером для новин у світі, а також з кожним роком стає більш популярним в цьому плані. TikTok наразі також став одним із головних джерел для споживання новин.

Медіакомпанії більше не є головним розповсюджувачем інформації, наразі навіть великі медіа змушені переформатовуватися та адаптовуватися до нових правил сьогодення.

Люди більше не дивляться лише один ефір через який поширюється інформація. Наразі особа сама формує свій потік новин чи інформації, яка їй подобається та є цікавою.

Головними поширювачами новин наразі стали: блогери; подкастери; стрімери; інфлюенсери.

Молодь наразі почала користуватися AI, через швидку популяризацію люди перестали перевіряти та аналізувати інформацію. Все через те, що штучний інтелект дає відповідь на будь яку новину чи запитання дуже швидко, роблячи потрібні акценти та висновки.

Соціальні медіа та цифрові технології удосконалили висвітлення військових конфліктів зробивши їх більш швидкими, але в свою чергу збільшилися ризики та поширилися фейки. А як говорилося вище, фейки потребують глибокого аналізу задля їх фільтрації.

Перспективами подальших досліджень можуть стати вивчення впливу штучного інтелекту на медіа під час військових конфліктів, аналіз використання технологій Deepfake та дослідження ролі соціальних мереж у формуванні міжнародної думки. Також немало важлива розробка нових механізмів протидії дезінформації.

ВИСНОВКИ

У результаті виконання кваліфікаційної бакалаврської роботи визначено роль медіа та комунікацій безпеки та їх прояви у міжнародних медіа текстах.

Узагальнено концептуальні основи медіа та комунікації безпеки в системі міжнародних відносин, розкрито їх сутність та етичні стандарти в умовах інформаційного дисбалансу.

Обґрунтовано, що медіа виступають активним фактором формування безпекової обстановки в країні та громадської думки. Та безпосередньо впливають на хід інформаційних війн. Також визначено які є підвиди медіа, та яка саме їх специфіка.

Визначено, які категорії журналістів можуть працювати в зоні збройного конфлікту. Доведено, що соціальні мережі на сьогодні є найсильнішим каналом швидкого поширення новин та комунікацією з аудиторією.

В умовах війни журналістам доводиться шукати баланс між компромісом та правом громадян на інформацію чи шкодою від розголошення

Когнітивними механізмами впливу на аудиторію виступають:

- фреймінг, тобто подання інформації під певним кутом;
- емоційний вплив - використання страху, співчуття чи гніву;
- авторитет - довіра до відомих осіб;
- ефект підтвердження - люди сприймають те, що відповідає їхнім поглядам;
- ефект повторення - чим частіше щось повторюється, тим правдивішим здається;
- соціальне підтвердження - тобто орієнтація на думку більшості.

Визначено роль журналістики та медіа в цілому в умовах військових дій на основі міжнародних кейсів. Розглянуті кейси російсько-української війни саме в період повномасштабного вторгнення, кейс ізраїльсько-палестинського конфлікту (2023-2024 роки), сирійського конфлікту та Боснійської війни.

Встановлено, що характер медійного висвітлення сильно залежить від політичної ситуації в країні, рівня свободи преси, інформаційної стратегії сторін конфлікту.

Аналіз медіакейсів демонструє, що велика кількість інформації генерується самими учасниками подій, або ж збирається дистанційно. Медіа мають вирішальний вплив на формування безпекових наративів. Встановлено, що характер медійного висвітлення значною мірою залежить від політичної ситуації в країні, рівня свободи слова, редакційної політики медіа, геополітичного контексту та інформаційних стратегій сторін конфлікту.

Особливе значення має досвід висвітлення російсько-української війни, яка стала прикладом безпрецедентної цифровізації воєнної журналістики. Використання соціальних мереж, відкритих джерел інформації, супутникових знімків та OSINT-інструментів дозволило оперативно документувати воєнні злочини, перевіряти інформацію та інформувати міжнародну спільноту про перебіг подій.

Журналістика здатна чинити прямий тиск на уряди країн пришвидшуючи ухвалення рішень щодо військової чи фінансової допомоги. Серед традиційних ризиків небезпека для життя та обмеженого доступу до зон бойових дій. Ще й до цього списку можна додати технологічні загрози, тобто масова дезінформація, діпфейки створені AI.

Головними поширювачами новин наразі стали: блогери; подкастери; стрімери; інфлюенсери.

Молодь наразі почала користуватися AI, через швидку популяризацію люди перестали перевіряти та аналізувати інформацію. Все через те, що штучний інтелект дає відповідь на будь яку новину чи запитання дуже швидко, роблячі потрібні акценти та висновки.

Сформовано підходи для формування стратегій медіа комунікацій у сфері безпеки. Особливу роль приділено цифровим технологіям та соціальним медіа. Вони в свою чергу кардинально змінили хід висвітлення військових конфліктів, але посилили ризики фейків та дезінформації. В розділі

обґрунтовано потреба підвищення медіа грамотності населення та розвитку стратегічних комунікацій і протидії фейковим наративам.

Соціальні медіа та цифрові технології удосконалили висвітлення військових конфліктів зробивши їх більш швидкими, але в свою чергу збільшилися ризики та поширилися фейки. Фейки потребують глибокого аналізу задля їх фільтрації та видалення. Соціальні медіа наразі активно використовуються як інструмент інформаційної війни. Цифрові технології сприяють появі нових форматів контенту, а саме коротких відео та стрімінг. Ці формати є ефективними методами для залучення аудиторії.

Аналіз досліджених кейсів засвідчив, що значна частина інформації сьогодні генерується безпосередніми учасниками подій або збирається дистанційними методами. У зв'язку з цим особливої актуальності набувають процедури верифікації даних та перевірки достовірності джерел інформації.

Доведено, що журналістика здатна впливати на рішення урядів, міжнародних організацій та міждержавних об'єднань. Висвітлення гуманітарних катастроф, воєнних злочинів та наслідків бойових дій нерідко стає підставою для ухвалення рішень щодо запровадження санкцій, надання військової, фінансової або гуманітарної допомоги постраждалим державам.

Водночас встановлено, що сучасна медіа сфера стикається з низкою серйозних викликів. До них належать поширення дезінформації, інформаційні атаки, пропаганда, маніпулювання громадською думкою, а також активне використання технологій штучного інтелекту для створення фейкових матеріалів і діпфейків. Такі тенденції вимагають від журналістів високого рівня професійної підготовки, критичного мислення та постійного вдосконалення методів перевірки інформації.

Ефективна протидія інформаційним загрозам є важливою складовою для національної безпеки та міжнародної комунікації країни. Особливе значення має офіційне спростування неправдивої інформації, оскільки це дозволяє зменшення розповсюдження фейків та недопускання неправильних думок чи уявлень серед міжнародної аудиторії.

Важливим є медіаграмотність громадян, оскільки освітні програми сприяють розвитку критичного мислення та перевірки інформації. Це в свою чергу знижує вразливість людей до маніпуляцій які розповсюджуються впершу чергу зі сторони агресора.

У результаті дослідження сформовано підходи до розроблення стратегій медіакомунікацій у сфері безпеки. Визначено, що ефективна система безпекової медіакомунікації повинна ґрунтуватися на принципах достовірності, оперативності, прозорості, відповідальності та професійної етики. Важливими напрямками подальшого розвитку є підвищення рівня медіаграмотності населення, розширення міжнародного співробітництва у сфері протидії дезінформації, впровадження сучасних технологій верифікації інформації та вдосконалення механізмів захисту журналістів у зонах бойових дій.

Отже, поставлену мету кваліфікаційної бакалаврської роботи досягнуто та поставлені завдання виконані. Результати показують, що медіа-комунікації та інформаційна безпека в умовах сучасних збройних конфліктів є важливими для формування міжнародної та національної безпеки. Взагалі журналістика і медіа залишаються одним із ключових інструментів формування суспільної стійкості, забезпечення поінформованості громадян та протидії сучасним інформаційним загрозам.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрійчук О. Воєнна журналістика: виклики та перспективи в умовах збройного конфлікту. Київ, 2021. С. 1–5.
2. Більш ніж 30% опитаних українців отримують новини лише із соцмереж – дослідження «Інтерньюз-Україна» / Національна спілка журналістів України (НСЖУ). URL: <https://nsju.org/novini/bilsh-nizh-30-opytanyh-ukrayincziv-otrymuyut-novyny-lyshe-iz-soczmerezh-doslidzhennya-internyuz-ukrayina/>
3. Горбулін В. П. Світова гібридна війна: український фронт : монографія. Київ : НІСД, 2017. 496 с.
4. Діка О. Інформаційна війна. Сучасні тенденції веб-комунікації : монографія. Львів, 2020.
5. Доктрина інформаційної безпеки України // Офіційний вісник України.
6. Додатковий протокол до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року, що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів (Протокол І), від 8 червня 1977 року / Офіційний вебпортал Верховної Ради України. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_199 (дата звернення: 25.03.2026).
7. Дубов Д. В. Комунікація безпеки: теорія та практика : монографія / Д. В. Дубов. Київ : НІСД, 2014. 256 с.
8. Експерт КР : офіційні медіа-канали (Кривий Ріг). URL: https://www.instagram.com/expert_kryvyi_rih/ ; URL: <https://youtube.com/@expertkr?si=B3d9cdT0tJeSUpjZ>
9. Журналістська етика під час війни: як показати реальність у рамках стандартів / Детектор медіа. URL: <https://detector.media/infospace/article/215507/2023-08-14-zhurnalistska-etyka-pid-chas-viyny-yak-pokazaty-realnist-u-ramkakh-standartiv/>
10. Закон України «Про медіа» від 13 грудня 2022 року № 2849-IX / Відомості Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2849-20#Text>
11. Закон України «Про правовий режим воєнного стану» (Пропаганда) / Офіційний вебпортал Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/term/58232>

12. Кодекс етики українського журналіста / Комісія з журналістської етики.

URL: <https://cje.org.ua/ethics-code>

13. Наказ Головнокомандувача ЗСУ «Про організацію взаємодії між Збройними Силами України, іншими складовими сил оборони та представниками засобів масової інформації на час дії правового режиму воєнного стану» від 03.03.2022 № 73 (зі змінами) / Міністерство оборони України. URL:

<https://mod.gov.ua/diyalnist/normativno-pravova-baza/nakaz-golovnokomanduvacha-zsu-vid-03-03-2022-roku-73-zi-zminami>

14. «Не оперативність, а своєчасність»: як змінюються журналістські стандарти під час війни і чому на перший план виходить етика / Національна спілка журналістів України (НСЖУ). URL: <https://nsju.org/novini/ne-operatyvnist-a-svoyechasnist-yak-zminyuyutsya-zhurnalistski-standarty-pid-chas-vijny-i-chomu-na-pershyj-plan-vyhodyt-etyka/>

15. Офіційний телеканал «1+1» / Платформа YouTube. URL: <https://m.youtube.com/channel/UCVEaAWKfv7fE1c-ZuBs7TKQ> (офіційний сайт: <https://1plus1.ua/>).

16. Основи медіаменеджменту : навч. посіб. / О. М. Барзилович, З. В. Григорова, Л. А. Пунчак та ін. Київ : КПП ім. Ігоря Сікорського, 2017. 296 с.

17. Почепцов Г. Г. Інформаційна політика та інформаційні війни. Київ : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2020. 234 с.

18. Почепцов Г. Г. Сучасні інформаційні війни. Київ : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2015. 497 с.

19. Суспільне Новини: новинна стрічка без маніпуляцій (дослідження Texty.org.ua) / Суспільне Мовлення. URL: <https://corp.suspilne.media/newsdetails/suspilne-novyny-novynna-strichka-bez-manipuliatsii-doslidzhennia-texty-org-ua/> (офіційний сайт: <https://suspilne.media/>).

20. Фролова О. М. Інформаційна війна // Енциклопедія Сучасної України / ред. кол.: І. М. Дзюба та ін. Київ : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2016. URL: <https://esu.com.ua/article-12460>
21. Центр протидії дезінформації при РНБО України : офіційний веб-сайт. URL: <https://cpd.gov.ua>
22. Як визначити та зловити фейк: практичні поради / Інститут масової інформації (IMI). URL: <https://imi.org.ua/advice/yak-vyznachyty-ta-zlovyty-fejk-i2388>
23. 75% українців отримують інформацію через месенджери – дослідження Gradus Research / Детектор медіа. 2025. URL: <https://ms.detector.media/internet/post/38603/2025-11-06-75-ukrainsiv-otrymuyut-informatsiyu-chepez-mesendzhery-doslidzhennya-gradus/>
24. Національна спілка журналістів України (НСЖУ). URL: <https://nsju.org/novini/arman-soldin-stav-14-ym-mediapraczivnykom-shho-zagynuv-pry-vykonanni-profesijnyh-obovyazkiv/>
25. Журналістська етика та виклики воєнного часу / Центр демократії та верховенства права (ЦЕДЕМ). 2025. URL: https://cedem.org.ua/wp-content/uploads/2025/03/CEDEM_Journalism_War.pdf
26. Професійні стандарти та етичний кодекс у кризових ситуаціях. URL: <https://www.msps.mk.ua/index.php/journal/article/download/153/74>
27. Ліпкан В. А. Інформаційна безпека України. Київ : КНТ, 2019. 420 с.
28. Медіа та міжнародні конфлікти / Відеолекція. URL: https://www.youtube.com/watch?v=I-kxov6nraE&list=PLz309URAQeSy5PofE6ZT6rL8Cj2bLO_Y9&index=4
29. Женевська конвенція про поводження з військовополоненими від 12 серпня 1949 року / Офіційний вебпортал Верховної Ради України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_b85#Text
30. StopFake : міжнародний проєкт з розвінчування дезінформації. URL: <https://www.stopfake.org>
- Al-Jazeera English : Official News Website. URL: <https://www.aljazeera.com/>

31. Al-Jazeera. Memory gaps: Conflict reporting, access and activism. URL: <https://www.aljazeera.com/features/2017/5/6/memory-gaps-conflict-reporting-access-and-activism>
32. Al-Jazeera. Ukraine: The information war // The Listening Post. 2022. URL: <https://www.aljazeera.com/program/the-listening-post/2022/3/5/ukraine-the-information-war>
33. Al-Jazeera. Gaza war deadliest ever for journalists, says report. 2025. URL: <https://www.aljazeera.com/amp/news/2025/4/2/gaza-war-deadliest-ever-for-journalists-says-report>
34. AlShebli B. et al. Media bias in war reporting. arXiv preprint, 2025. URL: <https://arxiv.org/abs/2510.06453>
35. BBC News : Official Website. URL: <https://www.bbc.com/>
36. BBC News. Ukraine war: Latest news and updates. 2022. URL: <https://www.bbc.com/news/world-europe-60506682>
37. Benkler Y. et al. Information Warfare in the Digital Age. Harvard University, 2023.
38. Browne M., Botti D., Reneau H. Satellite images show bodies lay in Bucha for weeks, despite Russian claims. The New York Times, April 4, 2022. URL: <https://www.nytimes.com/2022/04/04/world/europe/bucha-ukraine-bodies.html>
39. Buzan B., Wæver O., de Wilde J. Security: A New Framework for Analysis. Boulder : Lynne Rienner Publishers, 1998. 239 p.
40. Castells M. Communication Power. Oxford : Oxford University Press, 2009. 571 p. URL: https://www.researchgate.net/publication/345820505_Concept_of_Power_in_Castells_Communication_Theory
41. CNN International : Official Website. URL: <https://edition.cnn.com/>
42. CNN. Free press and media martyrs // Interactive Opinion. 2017. URL: <https://edition.cnn.com/interactive/2017/11/opinion/free-press-media-martyrs/index.html>

- 43.CNN. Ukraine war: Latest news and updates. Live report, 2022. URL: <https://edition.cnn.com/europe/live-news/russia-ukraine-war-news>
- 44.CNN. What it's like reporting from a war zone. 2022. URL: <https://edition.cnn.com/2022/03/>
- 45.Committee to Protect Journalists (CPJ). Record 129 press members killed in 2025: Israel responsible for 2/3 of deaths. Special Report, 2025. URL: <https://cpj.org/special-reports/record-129-press-members-killed-in-2025-israel-responsible-for-2-of-3-of-deaths/>
- 46.Drakos K., Kutan A. M. The Impact of War and Media Coverage on Stock Markets: The Case of Bosnia-Herzegovina. European Journal of Political Economy. 2003. Vol. 19, No. 3. P. 581–605. URL: <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/1750635208097048>
- 47.European Commission. Tackling Disinformation in Europe. Brussels, 2021.
- 48.European External Action Service (EEAS). EUvsDisinfo Annual Reports. URL: <https://euvsdisinfo.eu>
- 49.Gielten T. Professionalism in War Reporting: A Correspondent's View // Conference «Journalism Covering Conflict: Norms of Conduct» sponsored by the Carnegie Commission on Preventing Deadly Conflict at the School of International and Public Affairs. Columbia University, 1999.
- 50.Global media narratives in war coverage. arXiv preprint, 2026. URL: <https://arxiv.org/abs/2601.16309>
- 51.Herman E. Book Review on Media Cleansing: Dirty Reporting Journalism & Tragedy in Yugoslavia, by Peter Brock. Global Research. URL: <http://www.globalresearch.ca/index.php?context=va&aid=1667>
53. Higgins E. We Are Bellingcat: Global Crime, Online Sleuths, and the Bold Future of News. London : Bloomsbury Publishing, 2021. 272 p.
54. International Committee of the Red Commission (ICRC). Professional Standards for Protection Work / Media Guidelines in Armed Conflict. Geneva, 2018. URL: <https://www.icrc.org/en/document/professional-standards-protection-work-media-guidelines>

55. International Criminal Tribunal for the Former Yugoslavia (ICTY). Annual Reports and Legacy Documents. URL: <https://www.icty.org/en/documents/annual-reports>
56. Kaur R., Arora S. News framing in conflict zones. arXiv preprint, 2025. URL: <https://arxiv.org/abs/2506.10421>
57. Keseljevic A., Spruk R. Estimating the Effects of Syrian Civil War. arXiv preprint, 2022. URL: <https://arxiv.org/abs/2209.03046>
58. LeBor A. Complicity with Evil: The United Nations in the Age of Modern Genocide. New Haven & London : Yale University Press, 2006.
59. Livingston S. Clarifying the CNN Effect: An Examination of Media Effects According to Type of Military Intervention. Harvard University, Joan Shorenstein Center, 1997. URL: <https://dash.harvard.edu/server/api/core/bitstreams/be3f8421-472d-4e3c-8a85-a4664d2d0f35/content>
60. Lynch J., McGoldrick A. Peace Journalism. Stroud : Hawthorn Press, 2005. 303 p.
61. McCombs M. Setting the Agenda: The Mass Media and Public Opinion. Cambridge : Polity, 2004. 184 p.
62. McQuail D. McQuail's Mass Communication Theory. 6th ed. London : Sage Publications, 2010. 632 p. URL: <https://library.institutpendidikan.ac.id/wp-content/uploads/2024/08/Mass.Communication.Theory.6th.EditionMcQuails.pdf>
63. Mpala D. Combating disinformation in modern conflict reporting. NLA Høgskolen, 2023. URL: <https://nla.brage.unit.no/handle/11250/3119493>
64. NATO Allied Command Transformation. Strengthening Defences: NATO's Support to Ukraine's Lessons Learned Efforts. 2026. URL: <https://www.act.nato.int/article/strengthening-defence-nato-support-ukraine-lessons-learned/>
65. NATO Strategic Communications Centre of Excellence. Strategic Communications and Information Warfare Research. Riga, 2022.

66. NATO Strategic Communications Centre of Excellence. Information Environment and Disinformation Studies. Riga, 2024. URL: <https://stratcomcoe.org> (дата звернення: 30.05.2026).
67. NATO. NATO and Ukraine Share Lessons Learned for Strengthening Civilian Resilience and Critical Infrastructure. 2026. URL: <https://www.nato.int/en/news-and-events/articles/news/2026/01/14/nato-and-ukraine-share-lessons-learned-for-strengthening-civilian-resilience-and-critical-infrastructure>
68. Newman N., Fletcher R., Robertson C. Reuters Institute Digital News Report 2024. Oxford : University of Oxford, 2024. URL: <https://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/digital-news-report/2024> (дата звернення: 30.05.2026).
69. Nieman Journalism Lab. For the first time, social media overtakes TV as Americans' top news source. 2025. URL: [<https://www.niemanlab.org/2025/06/for-the-first-time-social-media-overtakes-tv-as-americans-top-news-source/>]
(<https://www.niemanlab.org/2025/06/for-the-first-time-social-media-overtakes-tv-as-americans-top-news-source/>)
70. Nye J. Soft Power and Public Diplomacy in the Digital Age // Foreign Affairs. 2020.
71. O'Shea B. The modern Yugoslav conflict 1991-1995: perception, deception and dishonesty. London : Frank Cass, 2005.
72. Pomerantsev P. This Is Not Propaganda: Adventures in the War Against Reality. PublicAffairs, 2019.
73. Reddit Politics Discussion. Social media overtakes TV as main source of news in US, analysis finds. 2025. URL: <https://www.reddit.com/r/politics/comments/1ldj4my>
74. Reuters News Agency : Official Website. URL: <https://reuters.com/>
75. Reuters Institute for the Study of Journalism. Digital News Report 2023. Oxford : University of Oxford. URL: <https://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/digital-news-report/2023>

76. Reuters Institute for the Study of Journalism. Digital News Report 2025: Executive Summary. Oxford : University of Oxford, 2025. URL: <https://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/digital-news-report/2025/dnr-executive-summary>
77. Reuters Institute for the Study of Journalism. Trolling, memes and deepfakes: how AI is thickening the fog of war. URL: <https://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk>
78. Reuters Institute. The Media Work of Syrian Activists. Oxford : University of Oxford.
79. Reuters. Covering war: risks and challenges for journalists. 2023. URL: <https://www.reuters.com/>
80. Reuters. Ukraine conflict news. Live report, 2022. URL: <https://www.reuters.com/world/europe/>
81. Robinson P. The CNN Effect: The Decision-making Intellect of Video-driven Foreign Policy. London : Routledge, 2002. 303 p.
82. Singer P., Brooking E. LikeWar: The Weaponization of Social Media. New York : Houghton Mifflin Harcourt, 2018.
83. Statista. Respondents who used social media networks for news. 2025. URL: <https://www.statista.com/chart/amp/34738/respondents-who-used-social-media-networks-for-news/>
84. The Guardian. Patriot missile shortage: window of vulnerability Russia is exploiting in Ukraine. June 2, 2026. URL: <https://www.theguardian.com/world/2026/jun/02/patriot-missile-shortage-window-vulnerability-russia-exploiting-ukraine>
85. Tumber H., Webster F. Journalists under Fire: Information War and Journalistic Practices. London : Sage Publications, 2006.
86. United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA). Occupied Palestinian Territory Reports. URL: <https://www.ochaopt.org/>
87. Waltz K. N. Theory of International Politics. New York : McGraw-Hill, 1979. 464 p.

88. Wardle C., Derakhshan H. Information Disorder: Toward an interdisciplinary framework. Strasbourg : Council of Europe, 2017. URL: <https://rm.coe.int/information-disorder-report/16807664b0>
89. Wolfsfeld G. The Inherent Contradictions between Media and Peace // Conference «Journalism Covering Conflict: Norms of Conduct» sponsored by the Carnegie Commission on Preventing Deadly Conflict at the School of International and Public Affairs. Columbia University, 1999.
90. YouGov. Three key findings from the 2025 Digital News Report. 2025. URL: https://yougov.com/articles/52379-three-key-findings-from-the-2025-digital-news-report?utm_source=
91. Marquis, Pierre; Papini, Odile; Prade, Henri, eds. (2020). URL: https://books.google.com.ua/books?id=z07iDwAAQBAJ&pg=PR13&redir_esc=y
92. Nayak, Bhabani Shankar; Walton, Nigel (2024). URL: https://books.google.com.ua/books?id=XVEREQAAQBAJ&pg=PA3&redir_esc=y
93. Енциклопедія сучасної України. URL: <https://esu.com.ua/article-21273>

ЗГОДА здобувача освіти Державного університету економіки і технологій про перевірку кваліфікаційної роботи на прояви академічного плагіату та розміщення в Репозиторії ДУЕТ

Я, Ващенко Олександр Сергійович, підтримую політику Державного університету економіки і технологій з академічної доброчесності і відкритого доступу. Стверджую, що кваліфікаційна бакалаврська робота «Медіа та комунікація безпеки: роль журналістики в умовах військових конфліктів (на прикладі міжнародних медіакейсів)» виконана самостійно та не містить академічного плагіату. Я не надавав і не одержував недозволену допомогу під час підготовки цієї роботи. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають покликання на відповідне джерело.

Із чинним Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату в роботах здобувачів вищої освіти Державного університету економіки і технологій ознайомлений. Чітко усвідомлюю, що в разі виявлення у кваліфікаційній роботі порушення норм академічної доброчесності робота не допускається до захисту або оцінюється незадовільно.

Також я поінформований, що відповідно до пункту 5.8 «Положення про Репозитарій (електронну базу даних) Державного університету економіки і технологій» згадана робота буде розміщена в Електронному архіві Університету (Репозитарії ДУЕТ) та ознайомлений з умовами такого розміщення.

08.06.2026

О. ВАЩЕНКО